

DELAVSKA ENOTNOST

DELAVSKA ENOTNOST

28. junija 1969

št. 26., leto XXVII

Ste se že odločili in izpolnili obveznico za modernizacijo železnice, ki ste jo dobili po pošti? Če se še niste, odločite se še danes

PREDSEDNIK DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE JESENICE FRANC KOBENTAR IN PREDSEDNIK TOVARNIŠKE ORGANIZACIJE SINDIKATA SREČO MLINARIČ GOVORITA O POTEKU PRIPRAV NA INTEGRACIJO SLOVENSkih ŽELEZARN IN O MODERNIZACIJI NJIHOVE ŽELEZARNE

ALI BO V OKTOBRU REFERENDUM O ZDRUŽITVI

Priloge na integracijo slovenskih železarn potekajo že precej časa. Če doslej še ni bilo tudi praktičnih rezultatov, lahko iščemo vzroke v tem, da so se v slovenskih železarnah sprva ogrevali za združitev v enotno podjetje in da je praksa pokazala, da takšna zamisel zavoljo številnih praktičnih in političnih vzrokov ni uresničljiva. Sprito takšnih izkušenj je prevladalo mnenje, da na gospodarski položaj železarn Ravne, Štore in Jesenice vendarle lahko odločilno vpliva že to, da se integrirajo v združeno podjetje slovenske črne metalurgije. S tem bi namreč v železarnah ne le pospešili razreševanje vseh tistih problemov, s katerimi so se že spoprijeli vsak zase vsi trije kolektivi, marveč bi postopoma ustvarjali tudi pogoje za združitev v enotno podjetje, kar pa je največ, kar lahko sami storijo.

Kolikor je bilo mogoče izvedeti, so priprave za integracijo v združeno podjetje slovenske črne metalurgije dejansko prišle v zaključno fazo. Da bi tudi naše bralce seznanili s trenutnim razvojem priprav na združitev, smo tovariša Srečka Mlinariča, predsednika sindikalne organizacije jeseniških železarjev, zaprosili za kratek razgovor. Povedal je naslednje:

»Prišli smo tako daleč, da so se vsaj med člani upravnih, samoupravnih in političnih vodstev vseh treh železarn izoblikovala enotna stališča o tem, kaj z integracijo pravzaprav želimo, hočemo in moremo doseči. Gre predvsem za enotno samoupravno in upravno organiziranost vseh treh podjetij ter za enotno nastopanje na komercialno poslovem področju z vsemi sestavinami, ki sodijo v ta sklop vprašanj. To pomeni, da ob poenotenih načelih dela in gospodarjenja vsak kolektiv skuša dosežati čim boljše rezultate ter je zanje tudi v celoti sam odgovoren.

Sicer lahko povem, da zaradi tega strokovnjaki iz vseh treh podjetij že lahko pripravljajo osnutek pogodbe o združitvi ter osnutek statuta združenega podjetja. V času do jeseni bi v razpravah, ki bodo organizirane, poskušali doseči soglasje o takšni vsebini navedenih dveh dokumentov, ki bi bila sprejemljiva za vse tri kolektive in bi torej lahko presodili, ali že lahko razpišemo referendum. Na uspeh referenduma pa bomo poskušali vplivati tudi tako, da bomo sleherni slovenski železar prejel tudi brošuro, v kateri bi poleg navedenih dokumentov objavili tudi vse podatke o ekonomskem položaju in pro-

blemih treh kolektivov, ki se združujejo.

Kot zanimivost bi rad dodal še to, da so dosedanje razprave glede integracije naših treh železarn razkrile tudi nekaj, s čimer nismo niti računali, ko smo se začeli pogovarjati o integraciji; ugotovili smo namreč, da bo treba v najkrajšem času

KOMENTAR

Naj ne bi bil za majhen denar velik problem

Sedanji trenutek ocenjevanja doseženih rezultatov prvega letošnjega tromesečja v gospodarstvu je navrgel problem: medtem ko mnogi pokazatelji govorijo o zelo pozitivnih premikih v našem gospodarstvu, je zaskrbljujoč porast mase skupnih osebnih dohodkov; po podatkih javno citiranih, znaša indeks 118 (v gospodarstvu in izven njega), kar je za 9 odstotkov preko tistega, kar smo načrtovali in kar je seveda tudi povzročilo dvig cen in življenjskih stroškov, ki so tudi že za 8 odstotkov višji, kot so bili lani.

Ob takem porastu mase osebnih dohodkov naj bi se seveda tudi po veljavnih stopnjah več denarja steklo v proračune in družbene sklade (nekateri navajajo zlasti bančništvo, elektro gospodarstvo in zunanjo trgovino, ki so lani imeli limitirane osebne dohodke, letos, ko so bili osebni dohodki sprošče-

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

PO OBČNEM ZBORU OBČINSKEGA ODBORA SINDIKATA GRADBENIH DELAVCEV IN OBČINSKEGA ODBORA SINDIKATA STORITVENIH DEJAVNOSTI V MARIBORU

SVEŽENJ ODGOVORNINIH NALOG

Delo občnih zborov sta ocenila predsednika odborov Alojz Zver in Franc Fišer

Sredi minulega tedna sta opravila v Mariboru občne zbornice dva strokovna sindikata: sindikat gradbenih delavcev in sindikat delavcev storitvenih de-

javnosti. Zaprosili smo njuna predsednika Alojza Zvera in Franca Fišerja, da bi nam povedala, katerim vprašanjem so delegati na občnem zboru posvetili največ pozornosti in katere naloge so naložili svojim sindikalnim organom za prihodnje mandatno obdobje?

ČAS DOZOREVA ZA PODPIS DRUŽBENIH DOGOVOROV

O vprašanih gradbeništvu smo v našem časopisu v zadnjem letu zelo mnogopisali. Sproti smo obveščali članstvo o prizadevanjih slovenskega sindikata gradbenic, da bi z družbenimi dogovori o vrednotenju dela in ustreznih delitvi osebnih dohodkov zagotovili gradbenim delavcem višje osebne dohodke, uredili boljše življenjske razmere v delavskih naseljih in organizirali zaposlovanje in izobraževanje gradbenih delavcev. Prav vsebina teh treh družbenih dogovorov je bila v središču razprave na občnem zboru mariborskih gradbenic.

»Domeniti smo se,« je dejal Alojz Zver, »da bi na zboru tekla beseda o vsebinskih vprašanih družbenih dogovorov in o konkretnih nalogah sindikata na vseh ravneh pri uresničevanju teh dogovorov v praksi.« (Vsebinsko družbenih in samoupravnih dogovorov smo objavili v našem časopisu od 21. — 24. številke.)

»V Mariboru podpiramo vsa izhodišča in vsebinsko družbenih dogovorov, kot jih je v sodelovanju z občinskimi odbori in osnovnimi sindikalnimi organizacijami zasnoval republiški odbor našega sindikata. Tako nam je jasno, da je lahko najnižji osebni dohodek delavca 620 dinarjev le v primeru, če bo opravljal na mesec 182 ur učinkovitega dela in dosegel stoodstotni delovni učinek. Prav tako soglašamo z zasnovanim osnutkom družbenega dogovora o minimalnih standardih pri urejanju stanovanjskih domov in delavskih naselij. Enako sodimo, da je potrebno s samoupravnim dogovorom zagotoviti načrtno politiko zaposlovanja in izobraže-

vanja. Vztrajamo, da morajo delovne organizacije izdvojiti določen odstotek dohodka za izobraževanje svojih delavcev.

Osnovna naloga zlasti občinskega odbora in osnovnih sindikalnih organizacij je sedaj, da pristopijo k uresničevanju družbenih in samoupravnih dogovorov. Na občnem zboru smo se dogovorili, da bi v delovnih organizacijah zaključili razpravo o vsebini družbenih dogovorov do 1. septembra. Zavedamo se, da pot od pismene opredelitve družbenih dogovorov do njihove uresnitve, do podpisa dogovorov, ne bo lahka. Posebno bodo težko kos zahtevam družbenih dogovorov organizacije, če so za več let sklenile posle po starih cenah. V težavah bodo tudi nekatere večje delovne organizacije, ki se otepaajo s finančnimi težavami. Resnici na ljubo pa je vendarle potrebno povedati, da si podjetja, ki so trenutno v slabšem gospodarskem položaju, prizadevajo, da bi z uspešnejšo poslovno politiko ustvarila pogoje, kot jih predvidevajo družbeni dogovori. Po več kot enoletnih razpravah je čas dozorel, da vložimo vse moči, da bi kolektivni do konca leta podpisali družbene dogovore.

POSPEŠITI INTEGRACIJSKE PROCESE

V storitvenih dejavnostih se nekatera odprta vprašanja ponavljajo že dalj časa. Zato se problemom gospodarjenja, upravljanja, osebnega in družbenega standarda, rekreacije, integracijskih procesov, kadrovskih vprašanj ni mogel ogniti tudi nedavni občni zbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti. Predsednik tega odbora Franc Fišer nam je med drugim o vsebini razprave na občnem zboru povedal:

»Največ pozornosti je občni zbor posvetil integracijskim procesom in vprašanjem gospodarjenja, upravljanja in zaposlovanja O integracijskih procesih v trgovini in obrti je bilo že mnogo razprav. Obe panogi sta silno razdrobljeni. S tako razdrobljenostjo (Nadaljevanje na 2. strani)

— Danes meso, jutri električni! Zmajujejo ljudi z glavami. — Cez noč je šlo vse gor! Če je kje kakšna razprodaja, jo časopisi takoj razkričijo, o podražitvah pa le tu in tak kakšna vest v kotu. Kaj je z reformo?

Res, kaj je z reformo? Mar pred štiri leti, ko smo se odločali zanjo, nismo rekli: reforma je umiritev cen, trdnost dinarja? Zakaj cene rastejo?

Pri iskanju odgovora na to vprašanje sem v eni izmed analiz letošnjih gospodarskih gibanj naletel na tole mnenje slovenskih gospodarstvenikov:

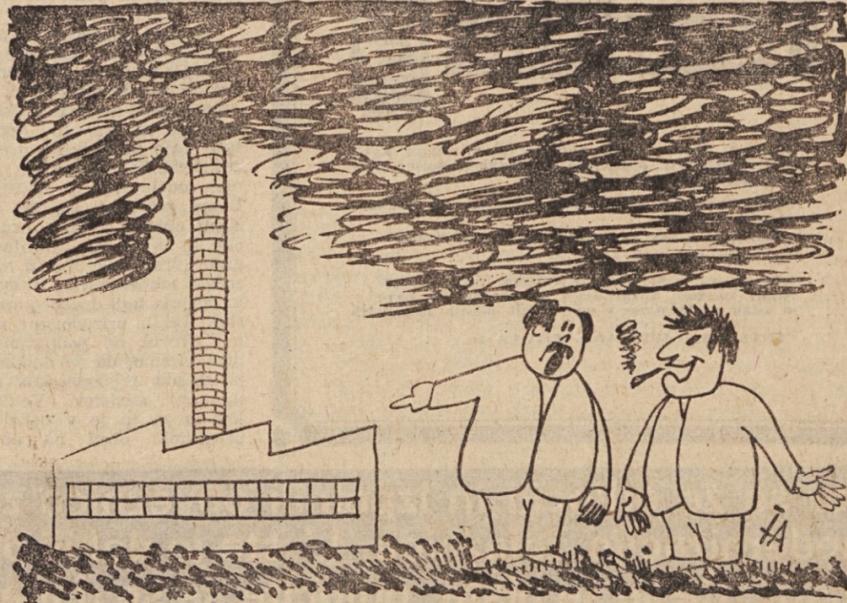
— Podzeti ukrepi za pozitivitev konjunkturo na notranjem trgu in za hitrejšo rast gospodarstva ob koncu leta 1967, predvsem pa v letu 1968, so povzročili že v drugem polletju in še zlasti proti koncu leta 1968 znatno pozitivitev raz-

Zakaj rastejo cene?

voja gospodarstva. Prav tako se tendence razvoja še z večjo intenzivnostjo nadaljujejo v prvih petih mesecih letošnjega leta s tem, da so se nadalje zaostrili problemi notranje stabilnosti in plačilne bilance. Ocenjujejo, da smo dosegli v tem pogledu takšno dinamiko gospodarske ekspanzije, katere nadaljevanje utegne privedi, ob odsotnosti adekvatnih ukrepov, do resnih pretresov v gospodarskem razvoju.

V primerjavi s situacijo v letu 1967 smo imeli že v letu 1968 izrazito neskladje med ponudbo in povpraševanjem, zlasti v drugi polovici leta. Večje povpraševanje od ponudbe blaga v letu 1968 se moralo nujno odraziti v disproporcijah na trgu in okrepljenih inflacijskih tendencah. Nekoliko bolj je usklajeno razmerje v letošnjem letu, vendar le zaradi močno povečanega uvoza.

V letu 1968 in 1969 je bil dosežen nivo gospodarske rasti, značilen za leta z dinamično rastjo, vendar so podobno kot v preteklosti že po relativno kratkem razdobju nastopile tendence nestabilnosti. Nastajajo vprašanja, v kakšni meri vsebuje sedanja situacija elemente uveljavljanja pozitivnih reformnih usmeritev in v kolikšni meri ožvljavljajo znanih negativnih razvojnih tendenc oziroma žarišč nestabilnosti, ki lahko ogrozijo dosežene rezultate reforme. — (Nadaljevanje na 7. strani)

— Ježeš, kaj se pa danes tako kadi iz tovarne? — Nekaj odvečnih formularjev in nerešenih rešitev so sežgali... Karikatura: Ivan Antič

(Nadaljevanje na 7. strani)

(Nadaljevanje na 8. strani)

REZERVIRANI STOLPEC

Jože Vidic

predsednik Republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije;

● Kako ocenjujete Delavsko enotnost ali je časopis takšen, kakršen je, sprejemljiv za sindikalno članstvo?

Se preden bi direktno odgovoril na to vprašanje, naj povem, da je zame učinkovit tisti časopis, po katerem seže kar največ bralcev. Delavska enotnost pa, kot sem seznanjen, ne sodi med najbolj iskane časopise. Morda je vzrok temu tudi to, da imamo v Sloveniji preveč časopisov, ki obravnavajo podobno problematiko kot Delavska enotnost. Pri tem mislim na časopise, kot so Gospodarski vestnik, Občan, morda Komunist itd. Zaradi tega ne bi bilo napak — to je, mimogrede povedano, moje osebno razmišljanje — če bi Delavska enotnost, Gospodarski vestnik in Občan več sodelovali med seboj in tako morda prišli do večje razširjenosti in večje učinkovitosti.

Sicer moram priznati, da je Delavska enotnost glede vsebine prav dober časopis, saj s svojimi prispevki v mnogočem pomaga pri delu prav sindikalnim aktivistom. Res pa je, da jo ti ljudje še zmeraj premalo berejo. To vem iz lastnih izkušenj. Ko sem bil izvoljen za predsednika republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti, sem ugotovil, da ta odbor do tedaj ni bil naročen niti na en izvod Delavske enotnosti. Ljudje, ki so profesionalno delali v tem odboru, pa je sploh niso brali dovolj. Povedal bi še rad, da mora Delavska enotnost v prihodnje postati še bolj problemska, predvsem v tem smislu, da bi s pogumnimi članki odpirala probleme, tako da bi k pisanju prisilila tiste ljudi, ki posamezne probleme dobro poznajo in ki so pristojni, da jih tudi razrešijo.

Slednjič, ko govorim, kakšna naj bo Delavska enotnost, ne morem mimo razprav, kako organizirati informativno službo na sindikatih. Razine ideje, kako naj bi organizirali to službo in ki so bile doslej že posredovane javnosti, so bile po svoje kot ideje dobre, vendar vse preveč na pamet povedane in premalo proučene. Menim, da bi moral naš center za raziskovanje javnega mnenja ali katerakoli druga pristojna institucija takoj temeljito proučiti, kako naj bi bilo organizirano učinkovito komuniciranje v sindikatih, tako med sindikalnim članstvom kot med posameznimi sindikalnimi forumi na vseh nivojih in kako naj bi bila v sindikatih organizirana informativna služba.

Marko Enci

sekretar Cestnega podjetja v Kopru:

● Kaj kot odgovorni predstavnik vaše delovne organizacije in hkrati tudi kot predsednik pododpora za cestni transport pri RO sindikata delavcev prometa in zvez sodite o Delavski enotnosti?

Menim, da je časopis Delavska enotnost sam po sebi dober. Njegova odlika pa so predvsem konkretni članki iz življenja in dela v sindikatih in tudi v delovnih organizacijah.

Cetudi je moje mišljenje na splošno ugodno, se pa dostikrat vprašujem, kako bi Delavska enotnost razširila med širši krog bralcev. Najbrž je edina pot v tem, da bi jo članstvo sindikalne organizacije prejelo brezplačno; torej na račun članarine. Če to ne bi šlo, naj bi vsaj del naročnine za časopis plačevala sindikalna organizacija, ki bi Delavska enotnost potem tudi razdeljevale med člane. Skratka: umestna bi morda bila pot, ki se je sicer poslužujemo pri razdeljevanju internih časopisov delovnih organizacij.

Mislím, da bi na ta način veliko dosegli. Rezultat bi se lahko pokazal predvsem v tem, da bi ljudje Delavsko enotnost bolj brali. To pa bi se posebej koristilo vsem tistim, ki so dnevno in operativno zaposleni pri razreševanju najrazličnejših problemov v delovnih organizacijah oziroma so aktivni pri delu sindikalnih organizacij.

Ce bi se odločili za takšno pot, kot jo predlagam, bi seveda toliko poprej morali uveljaviti tudi nekatere vsebinske spremembe v konceptu Delavske enotnosti. Predlagam, da bi vaši novinarji pogosteje obiskovali delovne kolektive in tako »na kraju samem« zbirali gradivo za pisanje. Tako bi časopis postal nekoliko manj forumski, zato pa bolj življenjski.

Odločno pa nasprotujem predlogom, da bi DE ukinili in namesto tega vpeljali sindikalno prilogo v dnevnem tisku. Če bi se v sindikatih odločili za tako pot, lahko računamo s tem, da bi tako sindikalno prilogo bralo še manj ljudi, kakor pa jih zdaj prebira Delavska enotnost. Med cestnimi delavci bi se to dogodilo posebej zanesljivo, saj so le redki med njimi naročeni na katerikoli dnevnik, lokalni tednik pa tudi ne pišejo podrobneje o delu sindikatov.

PO PRVI KONFERENCI SAMOUPRAVLJAVCEV CESTNO PROMETNIH PODJETIJ JUGOSLAVIJE V SARAJEVU

UČINKOVIT DOGOVOR

Ob udeležbi več kot 300 delegatov in gostov (med njimi je bil tudi predsednik centralnega odbora sindikata delavcev prometa in zvez JOŽE JAGER) se je v soboto v Sarajevu zaključila prva konferenca samoupravljalcev v cestno transportnih podjetjih Jugoslavije. Za razliko od podobnih srečanj v drugih prometnih panogah sarajevsko konferenco odlikujeta izrazito delovni značaj in prvenstvena usmerjenost v razreševanje tistih vprašanj, s katerimi se lahko spoprimejo delovni kolektivi sami.

Razumljivo je, da so na sarajevski konferenci samoupravljalcev v cestno transportnih podjetjih Jugoslavije zelo podrobno spregovorili o problemih svoje panoge, za katero je značilna predvsem velika razdrobljenost ter iz nje izvirajoča (nepotrebna) konkurenca med podjetji.

Toda, tako so poudarili na konferenci, s tem se morajo in se tudi lahko spoprimejo predvsem kolektivi sami. Poti in možnosti je seveda več. Na vsak način pa bi morali po mnenju udeležencev konference, še pred sprejetjem konkretnih načrtov glede integracij ali drugih oblik medsebojnega povezovanja poskrbeti za to, da bi se člani kolektivov — samoupravljalci glede tega odločali na osnovi zavestnih odločitev. To pomeni, da morajo utrditi tudi notranjo samopravo. Prevladovalo je mišljenje, naj bi glede notranje organiziranosti podjetij čimprej ukinili tiste delovne enote, ki obstajajo samo na papirju. Namesto tega pa naj bi izoblikovali takšne delovne enote, ki v sebi združujejo zapokrožen delovno-tehnološki proces, na katerega samoupravljalci lahko neposredno tudi vplivajo. Sele ob takšni notranji organiziranosti bi se tudi samoupravljalci cestno transportnih podjetij lahko prepričali o koristnosti raznih oblik povezovanja z drugimi kolektivi in tudi zavestno glasovali zanje.

Ce naj takšna pot pripomore do boljših poslovnih rezultatov v cestno transportnih podjetjih, z druge strani velja poudariti, da se med tovrstnimi delovnimi organizacijami že razvija tesno sodelovanje pri razreševanju številnih zadev skupnega

pomena. Gre predvsem za enoten način razreševanja vprašanja delovnega časa izvršilnega osebja, za enotno politiko rekreacije in oddiha, za skupna prizadevanja glede priznanja beneficiranega delovnega staža za nekatere kategorije zaposlenih ter še za druge zadeve. Zlasti glede teh vprašanj je mogoče reči, da so cestno transportni kolektivi našli skupno govorico. Prav to v njih utrjuje zaupanje in razumevanje pri iskanju skupnih rešitev tudi pri razreševanju ostalih vprašanj.

Ob vseh prizadevanjih cestno transportnih podjetij za boljše gospodarjenje in ugodnejše delovne in življenjske pogoje zaposlenih, pravih rezultatov seveda ne bo, če tudi družbena skupnost kot celota ne bo čimprej jasno opredelila svoje politike glede nadaljnjega razvoja prometa kot celote. Na konferenci smo na primer lahko vnovič slišali, da cestno transportna podjetja svoja prihodnja razvoja ne vidijo v tem, da bi se razvijala na račun izpodiranja ostalih transportnih dejavnosti, marveč v tem, da bi se skladneje razvijala znotraj tistih meja, ki so ekonomsko utemeljene glede na njihove potrebe in glede na zahteve ostalih prometnih dejavnosti ter gospodarstva nasploh. Če torej cestni transport predstavlja eno izmed enakopravnih transportnih dejavnosti, zato svoj prihodnji razvoj lahko usmerja tako na osnovi dolgoročne družbene politike razvoja vsega gospodarstva in prometa še posebej; hkrati pa tudi na osnovi samoupravnih dogovorov med različnimi transportnimi dejavnostmi ter, seveda, tudi na podlagi družbenih dogovorov z

vsemi drugimi zainteresiranimi partnerji. Najvažnejši med njimi je vsekakor železnica, s katero se bo dejansko čimprej potrebno dogovoriti o medsebojni delitvi dela.

Kakor smo lahko slišali na sarajevski konferenci, se za to dokaj enoglasno zavzemajo tudi kolektivi jugoslovanskih železnic. Iz njihovih vrst (konkretnije: iz železniškega prometnega inštituta) na primer že prihajajo pobude za razrešitev nekaterih zadev, za katere so zainteresirani tako železničarji, kot tudi cestno transportna podjetja. Neenakomerna razvitost železniškega in cestnega omrežja v naši državi namreč zdaj povzroča, da si železnica in cestno transportna podjetja po nepotrebnem konkurirajo pri prevozi na istih, predvsem daljših relacijah. Po prepričanju železničarjev in cestno transportnih podjetij pa bi se morali skupaj zavzeti za to, da bi z obstoječim omrežjem čimprej povežali tudi gospodarsko odrezana območja.

Na sarajevski konferenci samoupravljalcev v cestno transportnih podjetjih Jugoslavije smo v zvezi s tem na primer slišali za zanimiv predlog o gradnji nove cestne povezave med Slovenijo in Črno goro, oziroma Makedonijo (prek Karlovca, Bihaca, Foča in od tam dalje). S tem ne bi le razbremenili obstoječih magistralnih prog in cest, ampak bi prevoze lahko na splošno pospešili in pocenili. Tako bi ustregli zahtevam gospodarstva, pa tudi samim sebi, ker bi vsakdo — železnica ali cestno transportna podjetja — prevažal tiste vrste blaga, pri katerih lahko najbolje uveljavljajo svoje prednosti, s tem pa tudi ustvarja višji dohodek

SVEŽENJ odgovornih nalog

(Nadaljevanje s 1. strani)

ljenostjo, je poudaril občni zbor, ni mogoče razvijati solidne gospodarske perspektive, saj ni mogoče odpirati novih zmogljivosti niti zaposlovati večjega števila delavcev niti zadovoljiti potrebnika. V Mariboru še vedno primanjkuje približno 30.000 m² prodajnih površin. Za trgovino velja poudariti, da je napredovala na področju integracije.

Povsem drugačen je položaj v obrti. Na tem področju si integracija ni utrla poti. Vzroki so več ali manj subjektivni. Posamezne delovne organizacije se zanašajo na trenutno konjunkturo, zato ne vidijo potrebe po združevanju sredstev, po poslovnem sodelovanju in delitvi dela. Dobre poslovne uspehe kažejo zlasti obrtne delovne organizacije, ki so izdelale razvojne programe, raziskale trg in se zato začele modernizirati s lastnimi in deloma tudi družbenimi sredstvi. Takih prizadevanj pa pri nas preveč ne podpiramo, saj ugotavljamo, da je dobila obrt iz sklada gospodarskih rezerv najmanj sredstev. Velik del krivde za to je v neizdelanih programih obrti na občinski

ravni. Zato smo se na občnem zboru odločno zavzeli za to, da mora občinska skupščina izdelati program razvoja obrti in pri tej zahtevi bomo sindikati tudi vztrajali.

Ne moremo dovoliti, da obrtne delovne organizacije, zaradi slabe gospodarske politike po katerikoli »zaslugi«, izginevajo s površja. Tako se je zgodilo pri nas z dvema delovnima organizacijama. Približno sto ljudi je nenadoma izgubilo delovno mesto. Večini smo našli novo zaposlitev, vendar bi lahko te in druge probleme obrti boljše reševali s pravočasno preusmeritvijo posla ali drugimi ukrepi, če bi se lahko oprli na kratkoročne in dolgoročne programe razvoja obrtne dejavnosti.

Precej smo na občnem zboru govorili o vprašanjih zaposlovanja. Z modernizacijo industrije smo predvidevali, da se bo del industrijskih delavcev prekvallificiral za delo v storitvenih dejavnostih. Temu pa ni tako. Tudi pri reševanju teh vprašanj pogrešamo razvojne programe. Menili smo tudi, da bi morale industrijske delovne organizacije v sredstvih za modernizacijo kalkilirati tudi izdatke za prekvalifikacijo viška delavcev. Tudi ti delavci so soustvarjali dohodek za modernizacijo in jih ni mogoče odsloviti le s »hvala lepa!«

Ce bi v storitvenih dejavnostih rešili problem honorarnega in nadurnega dela, bi lahko takoj zaposlili 107 delavcev. Število nadur in honorarno opravljeno

nih ur šteje v stotisoče in milijon delovnih ur. Ne le, da na ta način zapiramo vrata novim delavcem, na našem območju je 2300 brezposelnih delavcev, ampak se že zaposleni delavci s prekomernim zaposlovanjem utrjujejo in prehitro opešajo.

Menimo da je potrebno te in še številne druge probleme reševati vzporedno s pravilno izobraževalno in kadrovsko politiko. To je občni zbor posebej naglasil. Želimo naloge, ki jih je občni zbor nanizal, čimbolj učinkovito reševati, zato si bomo delo razdelili po komisijah za posamezna področja. Vso dejavnost pa moramo usmeriti na delo osnovnih sindikalnih organizacij. To poudarjam zato, ker dosednji plenum ni vedno zastavil svojega dela najbolj uspešno. I. V.

DOPISNA DELAVSKA UNIVERZA LJUBLJANA

RAZPISUJE

— vpis v dopisno ekonomsko srednjo šolo

Vpisujemo v juniju, septembru in oktobru. Kandidati, ki se vpišejo v juniju, imajo možnost polagati izpite v septembru.

Podrobnosti o sistemu dopisnega izobraževanja, učnem programu in pogojih za vpis boste lahko zvedeli iz prospekta, ki vam ga pošljemo na vašo zahtevo.

SVOJ NASLOV NAPIŠITE S TISKANIMI ČRKAMI.

Za prospekt pošljite 2 dinarja na naslov:

DOPISNA DELAVSKA UNIVERZA LJUBLJANA, Parmova 39, telefon 316-043, 312-141, poštni predal 106.

STIKI S TUJINO

● MURSKA SOBOTA

Pred dobrimi tremi leti je občinski sindikalni svet v Murški Soboti prvič navezal tesnejše stike s sindikalnimi delavci v sosednji Avstriji, kjer niso ostali brez posluha za ta prizadevanja. V tem razdobju so po zaslugi številnih medsebojnih obiskov tako poglobili to sodelovanje, da resnično lahko služi za vzor v odnosih z našimi sosedi.

Zlasti so predstavniki sindikatov obeh dežel našli veliko skupnih točk pri reševanju odprtih vprašanj, ki zadevajo zaposlovanje naših sezonskih delavcev v Avstriji. Ker je samo s soboškega območja odšlo letos na delo v Avstrijo blizu osem tisoč oseb, med njimi tudi veliko takih, ki so se prvič spoprijeli s tegobami sezonstva, velja vsa skrb soboškega občinskega sindikalnega sveta skrb za te ljudi. Večina naših delavcev se zaposluje v kmetijstvu in gradbeništvu, zato so tudi stiki s sindikati teh dveh strok najbolj poglobljeni.

Tako je tudi v začetku tega meseca obiskala Murško Soboto delegacija sindikatov kmetijskih delavcev z Dunaja in Spodnje Avstrije. Avstrijski sindikalni delavci so opozorili predstavnike naših sindikatov predvsem na težave, s katerimi se še vedno srečujejo naši delavci pri zaposlovanju in uveljavljanju svojih pravic. Posebej so opozorili na to, da bi avstrijski sindikati lahko veliko bolj uspešno posredovali v delovnih sporih in v drugih zadevah, če bi se naši ljudje bolj množično vključevali v njihovo sindikalno organizacijo. Na teh pogovorih so sprejeli tudi program o nadaljnjem sodelovanju, ki ga nameravajo še poglobiti.

V ta namen bo odpotovala te dni v Avstrijo štiričlanska sindikalna delegacija, v kateri bo poleg soboškega občinskega sindikalnega sveta zastopani tudi tukajšnji komunalni zavod za zaposlovanje. V spremstvu predstavnikov avstrijskih sindikatov kmetijskih delavcev z Dunaja in Spodnje Avstrije bodo obiskali tudi vsa večja delovišča, kjer bodo navezali z našimi delavci neposredne stike, da bi se z njimi odkrito pogovorili o njihovih problemih in željah. Ti obiski bodo veljali tudi avstrijskim delodajalcem.

B. B.

● KOPER

Na povabilo generalnega sekretarja sindikalne organizacije CISL v Trstu Anegela Marinella sta se udeležila otvoritve II. kongresa sindikalne organizacije CISL v Trstu tudi predstavnika obalnega sindikalnega sveta Koper Ottil Koprive in Ventin Vaso. To sindikalno organizacijo, katero je v članjenih 15.000 članov, obalni sindikalni svet Koper doslej ni imel tesnejših stikov. Povabilo na kongres je bil znak, da si tudi ta sindikalna organizacija želi tesnejših stikov z obalnimi svetom iz Kopra. Ob obisku so predstavniki obeh sindikalnih organizacij ugotovili, da imajo še danes precej skupnih problemov, o katerih bi se v bodoče kazalo pogovarjati, predvsem pa so sklenili, da bodo poglobili medsebojno sodelovanje in stike razširili še na druga področja.

kc

POHIŠTVO lesnina

Spalnice, dnevne sobe, kuhinje, stoli, fotelji, kavči, omare vseh vrst, pisarniško, gostinsko in šolsko pohištvo, stilno in rustikalno pohištvo

Superavtomatni orala, hladilniki in štedilniki

znamke NAONIS

Neuničljiva iglana na Nonska obloga za vsak dođ

TAPISOM SOMMER

Postovalnice o Sloveniji: Ljubljana, Celje, Koper, Kranj, Maribor, Nova Gorica, Murska Sobotica, Zalec in ostale postovalnice o vseh večjih mestih Jugoslavije

CENTRALA: LJUBLJANA, TITOVA 51

Ste se že odločili in izpolnili obveznico za modernizacijo železnice, ki ste jo dobili po pošti? Če se še niste, odločite se še danes

NA ROB OBČNEMU ZBORU SINDIKATA DELAVCEV KMETIJSTVA IN ŽIVILSKE INDUSTRIJE V MARIBORU

Z UČINKOVITIMI UKREPI REŠITI KMETIJSTVO

Delo občnega zbora sindikata delavcev kmetijstva in živilske industrije v Mariboru, je usmeril OTON GRAGAR, predsednik tega odbora, ki je vsestransko in zelo konkretno ocenil položaj kmetijskih in živilsko-predelovalnih organizacij in nanizal naloge sindikatov pri razvoju družbeno-ekonomskih odnosov na tem področju. Občnemu zboru je ponudil v razpravo:

● oceno sedanjih družbeno-ekonomskih razmer, v katerih živijo, delajo in uveljavljajo svoje samoupravne pravice delavci kmetijstva in živilsko-predelovalne industrije;

● na osnovi te ocene izoblikovati in zavzeti enotna stališča za reševanje perečih vprašanj družbeno-ekonomskega razvoja, ki ga je v štirih letih izluščila reforma. Pri tem je potrebno vztrajati, da se delovni dogovor na občnem zboru o reševanju perečih vprašanj tudi uresniči. Občni zbor pa mora zato izhajati iz intencij reforme in realnih možnosti ekonomske politike;

● kritično oceniti delo sindikatov.

Delavcem kmetijstva in živilsko-predelovalne industrije se že upira, da si iz dneva v dan pripovedujejo o materialnih težavah, ki tarejo njihove kolektive, vendar so brez moči, da bi jih rešili. Vprašanja, kot so samoupravljanje, delitev dohodka in osebnih dohodkov, družbeni standardi članstva, rekreacija, delovne razmere itd., ki so hkrati vsebina dela sindikata pa so v neposredni zvezi s pogoji govsparjenja. Zato so na občnem zboru mariborski kmetijski vno-čopič opozorili na skrajno neugoden materialni položaj še posebno na primarne proizvodnje in hkrati terjali, da ustrezni organi čimprej nekaj storijo za izboljšanje tega položaja. Večno odlašanje problemov nekatere že navaja na misel, da bi z javnim protestom opozorili, da je lonec prekipel in da je potrebno ne jutri, ampak že danes z učinkovitimi ukrepi rešiti kmetijstvo.

POLEG OBJEKTIVNIH, TUDI SUBJEKTIVNI VZROKI

Mariborski sindikalni delavci so s podatki dokazovali, da se celotno kmetijstvo seseda, še posebno so bili prepričljivi v dokazih za zaostajanje kmetijske dejavnosti na mariborskem področju. Tako je bil dohodek mariborskega kmetijstva za tretjino manjši kot povprečni dohodek kmetijstva v SRS. Družbeni proizvod je sicer v mariborskem kmetijstvu porasel za 13,8%, vendar je pri tem deležna družba 12,1%, podjetniške akumulacije pa je le 1,7%; povprečni OD v mariborskem kmetijstvu znašajo le 600 N dinarjev, kar je za 96 dinarjev manj kot v kmetijstvu Slovenije; število zaposlenih se je od leta 1966 zmanjšalo

v mariborskem kmetijstvu za 12%; v poslovni strukturi se na sploh delež lastne kmetijske proizvodnje manjša, vendar je v Mariboru najvišji, in sicer 45%, v Sloveniji 20%, delež trgovske odkupne dejavnosti je v Mariboru 7%, v Sloveniji 34% itd. Samo teh nekaj podatkov dokazuje slab poslovni uspeh v primarni kmetijski proizvodnji. Kmetijske delovne organizacije so sicer po svojih močeh blažile slabe rezultate z večjo produktivnostjo, saj se je delež živega dela v proizvodnem procesu občutno zmanjšal v vseh panogah kmetijstva.

Mariborsko kmetijstvo pa tepejo poleg splošnih težav, še neorganiziranost kmetijskega in živilsko-predelovalnega gospodarstva, razvojna nenačrtovitost na tem področju in počasno ter neučinkovito reševanje teh vprašanj v okviru tekoče ekonomske politike občin. V zvezi s tem je Otmar Gragar na občnem zboru dejal: »Za mariborsko področje je značilno veliko število gospodarskih organizacij in popolna nepovezanost med njimi. Tudi v vertikalni smeri ni dozorčnejših poslovnih povezav, razen običajnih kupoprodajnih stikov. Celotno neurejenost v pogojih gospodarjenja in na tržišču morajo nositi izključno kmetijski proizvajalci. Trgovina in predelovalna industrija nista pripravljena prevzeti tveganj in nimata posluha za trenutne neurejene tržne razmere.«

Razumljivo je, da za tak položaj ne kaže iskati krivca daleč zunaj delovne organizacije. Na občnem zboru so zato dejali, da je glavni vzrok za slabo organiziranost kolektivov v mnogih primerih nesposobnost najodgovornejših vodstvenih delavcev. Današnji pogoji blagovno-tržnih odnosov, ki morajo iti po samo-

upravni poti, razvijati poslovne odnose v skladu z izhodišči reforme in z zahtevami delavcev, terjajo drugačno delo vodilnih delavcev, kot ga je terjalo centralistično in administrativno vodeno gospodarstvo. To velja, so poudarili na občnem zboru, tako za delovne organizacije kot občinsko skupščino, kajti dejstvo, da ni občinskega programa razvoja te dejavnosti, je posledica subjektivnih slabosti. Našteli so več konkretnih primerov za neskladen razvoj ekonomske politike, med drugim npr. težnje po izgradnji novih klavniških zmogljivosti, čeprav so obstoječe komaj za tretjino izkoriščene.

SINDIKAT MORA BITI SPOSOBEN V KALI ODKRIVATI IN ZATIRATI NEPRAVILNOSTI

Z ekonomskim položajem kmetijstva povezujejo mariborski kmetijski tudi manj učinkovit razvoj samoupravnih odnosov. O tem je rekel predsednik mariborskega sindikata delavcev kmetijstva in živilsko-predelovalne industrije: »Kmetijstvo je v takem položaju, da ostane delavcem le upravljanje s sredstvi za delo in z delom, ker je proizvodnja nerentabilna, poslovanje se razvija pod neurejenimi in sistemsko nerešenimi ter vertikalno neorganiziranimi pogoji.«

Zategadelj prihajajo na površje razne nepravilnosti zlasti v odnosih med osrednjim organom upravljanja, ki je pogosto pod vplivom ali celo v odvisnosti od vodstvenega kadra, in med delovnimi enotami in njihovimi interesi pri delitvi dohodka. Pri tem je potrebno, so poudarili na občnem zboru, veliko strpnosti

in videti celotno podjetje in ne le trenutne koristi delovne enote.

Sindikat spremlja vse te številne težave, toda v kakšni meri je uspel v svojih prizadevanjih, kako ga delavci občutijo kot svojo organizacijo? Očitajo mu, da je premalo samostojen pri svojem delu, prepočasno se odziva na njihova opozorila, njegovo delo je še vedno preveč forumsko, za predlagane rešitve in stališča se ne bori dovolj dosledno itd. To je objektivna kritika dela sindikalnih vodstev na vseh ravneh, so ugotovili na občnem zboru. Kako se torej približati zahtevam članstva? Tudi o tem so govorili na občnem zboru. Med drugim so poudarili, da je naloga sindikata, da se bori za enakopravne pogoje gospodarjenja. Zaščitna funkcija sindikata se mora odraziti v zaščiti posameznega člana in celotnega kolektiva, če je neupravičeno prizadet. Za tako zahtevne naloge pa mora biti sindikat tudi kadrovsko dobro pripravljen. Zato je nujno na najodgovornejše položaje v sindikatu voliti odločne, sposobne in odgovorne ljudi, ki se bodo zneli upreti vsem negativnim primerom, jih v kali odkrivati in zatirati.

Taka prizadevanja sindikatov bi morala podpreti javnost. Stališča sindikatov, njihove poštene in napredne razprave, predloge in zahteve bi moral z večjim poslušanjem spremljati tisk, radio in televizija. Sredstva javnega obveščanja, so poudarili na občnem zboru, so dolžna spremljati tudi delo sindikata, ne le v interesu organizacije, ampak predvsem v interesu pravilnega in dobrega obveščanja delavcev.

I. VRHOVČAK

Avtomobili renault po meri vaših zahtev in vaših možnosti

Renault 16 GL
komforten, funkcionalen,
siguren
1470 CCM, 63 KM
(SAE), diskaste zavore
in ležalni sedeži
Cena: 1.644,71 USA S.
Ndin 18.965.-

GOSMOS

Zastopstvo tujih firm Renault, Alfa Romeo,
M. A. N. Gibo Same, Alpina . . .

Ljubljana, Celovška 32, telefon: 313-141
in 51-455

Pravna posvetovalnica DE

● VPRAŠANJE: Moj mož se je v lanskem letu smrtno ponesrečil na delu v tovarni. Od zavarovalnice sem prejela znesek 3.000,000 dinarjev kot zavarovalnico, ki jo je moj mož plačeval sam, poleg tega pa sem prejela tudi od podjetja, kjer je bil moj mož zaposlen, znesek 4.000,00 din kot pomoč ob smrti moža. Prosim vas, da mi pojasnite, ali sem upravičena zahtevati od podjetja zaradi izgube moža kakršnokoli odškodnino in v približno kakšnem znesku?

L. M., Novo mesto

● ODGOVOR: Delovna organizacija, v kateri je bil vaš mož zaposlen, bi odškodninsko odgovarjala zaradi smrtne nesreče vašega moža, kolikor je do te nesreče prišlo po krivdi delovne organizacije, to je predvsem zaradi tega, ker niso bili upoštevani vsi higiensko-varstveni predpisi, ali pa če je delo, ki ga je vaš mož opravljal, bilo samo po sebi tako, da je bilo njegovo zdravje in življenje neprestano ogroženo in se rizik te nevarnosti z nobenimi ukrepi varstva pri delu ni dal preprečiti. Iz vašega vprašanja ne izhaja niti, ali je bila ugotovljena krivda podjetja, kjer je vaš mož delal, za to nesrečo. Vzroke te nesreče je nedvomno raziskala pristojna inšpekcija, zato bo najbolje, da zaprosite inšpektorja, ki je po nesreči izvršil ogled in sestavil zapisnik o nesreči pri delu, za poročilo in sam zapisnik. Kolikor to podjetje odgovarja za samo nesrečo pri delu, bi bili seveda upravičeni tudi do izplačila odškodnine za škodo, ki vam je nastala s smrtjo vašega moža. Odškodnina, ki jo priznavajo v takih primerih naša sodišča, predstavlja tako odškodnino za du-

ševne bolečine (praviloma največ do 10.000 N-din), dalje stroške za postavitve nagrobnega spomenika in stroške pogreba, če ti presegajo nadomestila, ki ste jih prejeli od pristojnega komunalnega zavoda za socialno zavarovanje, ter tudi vso razliko med osebnimi dohodki, ki jih je prejemal pokojni mož, in pokojnino, ki jo eventualno prejemate. To razliko pa morate seveda zmanjšati za znesek, kolikor je povprečno porabil vaš mož za lastne tekoče izdatke.

Odškodnino, ki ste jo prejeli po vašem možu v znesku 4.000 N-din od vašega podjetja zaradi nezgode oz. smrtne nesreče moža, morate seveda odšteti od skupnega odškodninskega zahtevka, ki bi ga postavili podjetju, medtem ko zneska 3.000 N-din, kolikor ste prejeli od zavarovalnice, ker je vaš mož sam plačeval premije za nezgodno zavarovanje, ni potrebno odbijati od skupnega odškodninskega zahtevka podjetju, ker bi ta znesek odšteli le, če bi zavarovalne premije plačevalo za vašega moža podjetje.

A. POLJANŠEK

KUPON za pravno
posvetovalnico DE

V zadnjem času sindikalni krogi zelo živo razpravljajo o informiranju o delu sindikatov preko sredstev množičnega obveščanja. Zaželeno bi bilo, da o tem spregovorimo tudi v našem listu. To pot objavljamo razmišljanja o tem vprašanju, ki jih je za nas napisal tovariš JOŽE GLOBAČNIK, predsednik RO sindikata delavcev industrije in rudarstva in predsednik Izdajateljskega sveta Delavske enotnosti. Pričakujemo, da bodo svoje mnenje o tej temi povedali tudi drugi sindikalni delavci, s svoje strani pa se obvezujemo, da jim bomo za to zagotovili prostor v našem tedniku.

UREDNIŠTVO DELAVSKE ENOTNOSTI

Razmišljanja o informiranju v sindikatih

Ne dogaja se prvič, da organizacije sindikatov Slovenije ocenjujejo stanje informiranja o delu sindikatov. Ta vprašanja so bila na dnevnem redu med drugim tudi na 24. seji predsedstva RS ZSS in na sejah izdajateljskega sveta Delavske enotnosti. Ponovno so bila načeta z namenom, da o tem pomembnem vprašanju kompleksno in javno razpravljamo na seminarju predsednikov občinskih svetov v mesecu maju letošnjega leta.

K razmišljanju o učinkovitem informiranju o aktivnosti sindikalnih organizacij nas ne silijo le statutarne obveznosti, po katerih smo dolžni zagotoviti javnost dela naše organizacije. S formalne strani bi se namreč lahko zadovoljili z ugotovitvijo, da imamo svoje glasilo, stvar članov pa je, ali bodo izkoristili možnost, da se iz vsebine glasila tudi stvarno informirajo. Z družbenega vidika seveda ne moremo sprejeti omenjenega argumenta. Naš interes je namreč, da svoje članstvo in širšo javnost informiramo ustrezno njihovu interesu in upoštevaje vsebinski nivo posameznih informacij, kritik in polemik.

Za naše dosedanje razprave je značilna opredelitev, da smo kot edini dejavni informiranja o družbeni aktivnosti naših organizacij obravnavali le Delavsko enotnost. Pri tem naj bi Delavska enotnost zadovoljila dva interesa: širše interese članstva s čim bolj neposrednim in živim pisanjem ter interese sindikalnega aktiva, ki bi jih zadovoljili z izhajanjem »Pogovorov«. Pogovori s poglobljenimi argumenti o posameznih stališčih in dilemah so torej sredstvo, ki omogoča sindikalnemu aktivu usmeritev v akciji. Odprto pa ostaja pri tem vprašanje, vsaj pri dosedanjih nakladi (20.000 izvodov) Delavske enotnosti informiranje širšega kroga sindikalnega članstva, da o prodoru informacij o sindikalnem delovanju v širšo slovensko javnost sploh ne govorim. Sodim, da te zadnje funkcije Delavska enotnost v sedanjih pogojih ni v stanju uspešno izpolniti celo, če bi se mogli odločiti na dnevno izhajanje časopisa. S tem so praktično močno, če že ne nedopustno zožene ne le možnosti informiranja, temveč se ustvarja stanje, ko stališča in predlogi naših organizacij niso podvržena javnemu prepisu samoupravnega oblikovanja najboljših rešitev.

V tem je le eden od razlogov, ki silijo k razmišljanju o tem, kaj v sindikatih storiti, da dosežemo učinkovitejše informiranje zainteresirane javnosti. Pri tem se misli na informiranje, ko ne bi vsem »vsiljevali« vsega, temveč za ustrezno delitev informacij za potencialno zainteresirani krog javnosti. Osnovna izpeljava te zamisli je v naslednjem: Glasilo sindikatov »Delavska enotnost« naj svojo vsebino prilagodi tako, da bo povezovala sindikalne delavce (sindikalni aktiv) od osnovnih organizacij do republike, kar pomeni, da bi glasilo prejemale ca. 30.000 članov sindikalnega aktiva. Izvolitev v katerokoli sindikalno vodstvo naj bi po sedanjih predlogih pomenila pravico do brezplačnega sprejemanja Delavske enotnosti.

Širšemu krogu članov sindikata, ki ga doslej nismo mogli uspešno povezati z glasilom, gre pa tudi za ostalo javnost, bi informacije zagotavljali z naslonitvijo na že uveljavljena dnevna glasila v Slovenji, televizijo in radio. V začetku bi to bil dnevnik »Delov«, pozneje morda tudi drugi. V zadnjem letu je opaziti bistven napredek v stikih z uredništvu 161 glasil delovnih organizacij, ki jih v Sloveniji sprejema 234.000 naših članov. Možnosti, ki se nam ponujajo za dvosmerno informiranje prek glasil delovnih organizacij pa so še vedno premalo izkoriščene. Po dosedanjih mnenjih je osnovni vzrok iskati v neustrezno organizirani in sindikalnemu delovanju neprilagojeni informativni službi slovenskih sindikatov.

Na osnovi razprave za ureditev informativne službe na seminarju v Bohinju, ki vključuje med drugim na kratko omenjena razmišljanja in predloge, sodim da bo pred odločitvijo plenuma RS ZSS potrebna še širša razprava, vključujoč novinarje Delavske enotnosti. To toliko bolj, ker bo realizacija omenjenega koncepta terjala tudi ustrezne organizacijske spremembe v uredništvu »Delavske enotnosti«, oziroma drugačno organizacijo informativne službe sindikatov. Za upravičenost zamisli pa seveda ne morejo ostati nepomembni tudi predvideni stroški, ki bi jih bilo treba pred odločitvijo kolikor mogoče točno opredeliti.

Vnaprej pa je treba odkloniti mnenja, češ da gre za zanikanje vrednosti sedanje Delavske enotnosti ali pa morda, kot se tudi namiguje, za njeno ukinitve. Izdajateljski svet Delavske enotnosti, ki je bil blizu snovanjem in naporom kolektiva, je med drugim ugotavljal v danih pogojih lep napredek v kvaliteti časopisa in tudi sproti ter javno ugotavljal slabosti v uresničevanju doslej veljavno opredeljene družbene vloge glasila sindikatov. Mislim, da gre za to, da v bodočih naporih jelmemo za izhodišče celotno zamisel in interes sindikatov za ureditev informativne službe. Delavska enotnost ostaja po tej zamisli še pomembnejši in odgovornejši dejavnik za informiranje določenega kroga, tj. sindikalnega aktiva.

JOŽE GLOBAČNIK

Dobrodošle spremembe

V industriji gumenih, usnjenih in kemičnih izdelkov »SAVA« v Kranju so že pred meseci zasnovali program dela za dopolnitev statuta in drugih splošnih aktov z ustavnimi in zakonskimi spremembami. Njihove dosedanje izkušnje pri opredelitvi organizacije združene dela, pri razvijanju samoupravnih odnosov in temu ustrezne delitve dela v samoupravi so lahko dragocena izkušnja drugim delovnim organizacijam, da bodo laže in hitreje prilagodile zakonske spremembe svojim potrebam in razmeram.

Zaradi tega izkušnje »Save«, seveda v skrajnem obsegu, posredujemo širši javnosti. Pri zbiranju gradiva sta nam pomagala STEFAN MARCIJAN, analitik in planer karzvoško-socialnega sektorja, in inž. VILI ŽENER, predsednik komisije za samoupravne predpise v »Savi«.

V »Savi« že več let urejajo s statutom in drugimi splošnimi predpisi organizacijske odnose — opredelitev organizacije združenega dela, družbeno-ekonomske odnose med združenimi organizacijami dela, to je ekonomskimi entotami in med delavci ter samoupravne odnose, da bi bilo samoupravljanje učinkovito in da bi delo in uspehi temeljili na kar se da opredeljeni osebni odgovornosti.

Zategadelj pomenijo zanje ustavne in zakonske spremembe zelo naravno in smiselno dopolnitev sedanjih določil v statutu in v drugih splošnih aktih, ker so praktične izkušnje že doslej nakazovale, v kakšnih organizacijskih in družbeno-ekonomskih odnosih se bo v prihodnje razvijalo in uresničevalo samoupravljanje podjetja. Zakonske in ustavne spremembe ne podirajo samoupravne strukture n delitve dela, ki je nastala v posebnih pogojih, saj je »Sava« med drugim opravila med tem integracijo, in zato tudi ne podirajo zgrajenega organizacijskega sistema in sistema osebne odgovornosti delavcev v podjetju.

DELITVE DELA V SAMOUPRAVI

V »Savi« so na osnovi dosedanjih izkušenj osvojili organizacijo po delovnih entotah. V takšnih organizacijskih pogojih dokaj uspešno izgrajujejo tudi družbeno-ekonomske odnose med delovnimi entotami, samoupravne odnose v delovnih entotah in med delovno entoto in osrednjim delavskim svetom podjetja. Delovnih entot je 30. Razen dveh, treh so tehnološko vse odvisne druge od druge, kar je narekvalo tudi opredelitev njihovega družbeno-ekonomskega položaja. Glede na tehnološke posebnosti in ekonomsko obračunske možnosti so se odločili za kombinacijo: delovne entote s samostojnim obračunom dohodka in delovne entote z določenim obsegom samoupravnih pravic in z delnim obračunom dohodka. Njihov položaj opredeljuje naslednja določila: uporaba proizvodnih sredstev, notranja organizacija dela, urejanje delovnih razmerij, izpolnjevanje planskih obveznosti, notranja arbitražna, ugotavljanje poslovnega rezultata. Delovne entote dokončno sklepajo in iz-

ktivnih organov; je pritožbena instanca zoper sklepe izvršilnih organov in zoper sklepe organov upravljanja delovnih entot na pritožbo delavca; kontrolira poslovanje podjetja in nadzoruje delo izvršilnih organov in organov delovnih entot, sklepa o periodičnih in zaključnem računu. Individualni izvršilni organ je direktor podjetja. Kolektivni izvršilni organi pa so po sedanjih zasnovi naslednji odbori: odbor za plan in kontrolo proizvodnje, odbor za tehnološki in tehnični razvoj, ekonomske in komercialne zadeve, zaposlovanje in izobraževanje delavcev, urejanje informacij, tehnično, zdravstveno in socialno varstvo delavcev, arbitražna v materialnih sporih, razvijanje sistemov delitve osebnih dohodkov, ocenjevanje in poravnavanje škode, disciplinsko ukrepanje itd.

Vsi ti kolektivni izvršilni organi sklepajo samostojno v okviru svojih področij.

NATANKO OPREDELJENA ODGOVORNOST

V javnosti je znan »Savin« sistem opredelitve osebne odgovornosti. O njem smo deloma že

katerem sedi strokovni sodelavec bodisi kot njegov član ali kot poročevalec na seji, presoja utemeljitev predlogov, sklepa o družbeno-ekonomskih posledicah njihove izvršitve in analizira izvršitev sklepov. Strokovna služba ali druga delovna entota je zadolžena za izvršitev sklepov o poslovnih odločitvah in je odgovorna za učinkovitost poslovnih rezultatov. V tem procesu ne more biti sprenevanja, kdo je za kaj odgovoren, kajti osebna odgovornost je natanko opredeljena za vsakega delavca in je zelo pomembni sestavni del analize vsakega delovnega mesta. Glede na družbeno-ekonomske pogoje dela hodita v procesu poslovanja podjetja upravljanje in izvrševanje z roko v roki. Njuna kvaliteta in učinkovitost pa sta odvisni od sposobnosti in osebne odgovornosti posameznih delavcev.

I. VRHOVČAK

SODELOVANJE

da bi lahko stvari marsikje ubrale tudi napačno pot, če OSO ne bodo skrbela, da bo samoupravljanje izhajalo od tistih, ki jim je bilo namenjeno. Ker pa določena vprašanja v celoti še vedno niso jasna zaradi tako široke možnosti pristopa, je bilo dogovorjeno, da malce pogledamo tudi izven občinskih meja. Ne gre za neko kopiranje, tudi ne za iskanje rešitev izven lastnih specifičnih pogojev dela, marveč za izmenjavo izkušenj, mnenj, predlogov. Seveda, dobrih strani se ni braniti, le prikro- jiti jih je treba. Sindikalno delo je tako na vseh področjih pretežno enako, različni so le pristopi ter rezultati.

Člani že omenjene komisije so obiskali tovarno »Sava« Kranj, kjer so v razgovoru s tovariši, ki delajo na področju organizacije upravljanja, zasledili vrsto teoretično domiselnih rešitev, tudi v praksi realiziranih. Za njih to ni »odkritje Amerike«, saj se o stvarih, o katerih se je v mnogih delovnih organizacijah že pričelo razpravljati in iskati rešitve, tu pogovarjajo in jih praktično uporabljajo že od 1966. leta. Njim dejansko predstavljajo nove zakonske spremembe le potrdilo, da so pri razvijanju organizirane samo-

uprave šli pravo pot. Iz razgovora je bilo tudi razvidno, da rešitev v »Savi« ni edina in edino pravilna in slovenski recept, ampak je rešitev, ki omogoča, da se preprost delavec — upravljalavec — kot član posameznega izvršnega organa v najkrajšem času spozna z lastnim obsegom in vsebino dela ter zavestno odloča za takšno ali drugačno odločitev.

Da bi se okrepilo tudi medobčinsko sodelovanje med posameznimi ObSS, je drugi del

tega obiska na območju občine Kranj veljal razgovorom s člani predsedstva pri ObSS. V razgovoru s člani komisije za samoupravljanje smo se seznanili z njihovim pristopom k reševanju teh vprašanj, z željo po enotnem pristopu, kot tudi z bojaznijo, da bo ponekod stvari težje reševati zaradi gospodarske situacije v posameznih delovnih organizacijah. Problemi in težave so pretežno isti, vendar s to razliko, da jih je zaradi manjšega števila članstva manj, pa tudi pomanjkanje profesionalnih kadrov predstavlja določeno prepreko. Nova spoznanja bodo lahko eni kot drugi zajeli pri svojem delu, kajti vsak pripomoček je potrebno znati prikrojiti. Vsekakor ne gre zanemarjati takšnih oblik medsebojnega obveščanja, čeprav bi bilo potrebno politično komuniciranje spraviti v širšo obliko in se ne posluževati samo sestankov in razgovorov.

Tudi v prihodnje se bomo posluževali takšnih oblik, kajti čim več vidiš, tem več znaš. V samem delu s področja sindikatov pa je še vrsta stvari, katere bi s temeljitejšo pripravo in pristopom reševanja lahko uspešneje reševali kot jih. FRANCI ŽELEZNIK

Ste se že odločili in izpolnili obveznico za modernizacijo železnice, ki ste jo dobili po pošti? Če se še niste, odločite se še danes

Na 10 cicero

VELENJE

Povprečni osebni dohodek na zaposlenega, izplačan v prvih štirih mesecih leta, znaša na velenjskem območju 1.142 dinarjev. V primerjavi z letom 1968 so se povprečni mesečni osebni dohodki povečali za 19 %. Najvišje osebne dohodke imajo v povprečju še zmeraj zaposleni v kmetijstvu, in to le 775 dinarjev, najvišje pa v Projektnem biroju Velenje, kjer znaša povprečje okrog 3.000 dinarjev. (vs)

SLOVENJ GRADEC

V središču Misliške doline so začeli z akcijo za nadaljnjo razširitev zmogljivosti trgovske mreže. Promet narasla znanost iz leta v leto, v Slovenjem Gradcu pa kupuje tudi čedalje več tužcev. Med prvimi bosta letno odprli novi poslovalnici domače trgovske podjetje »Zarja« in Mlekarna Slovenj Gradec. (vs)

RAVNE NA KOROŠKEM

Delavski svet Železarn Ravne na Koroškem je sklenil, da bo delovna organizacija vpisala 250.000 dinarjev posojila za modernizacijo slovenskih železnic. (vs)

ŠENTJUR

Po statističnih podatkih je bilo v obdobju januar-april v šentjurski občini povprečno zaposlenih 1.528 oseb, kar predstavlja 3 odstotno zmanjšanje v primerjavi s istim obdobjem lani, ali 45 delavcev. V gospodarskih dejavnostih je bilo zaposlenih 1.281 oseb ali 83,8 odstotka. Povprečni osebni dohodek na zaposlenega je v tem obdobju znašal 1.077 dinarjev. V primerjavi s istim obdobjem lani je osebni dohodek povečal za 102 dinarja ali za 20,3 odstotka. (mb)

CELJE

Do II. sejma obrti v Celju so se dobri trije meseci, vendar se priprave za to največjo manifestacijo obrtnikov vseh tega sejmstva. Lanskoletni uspeh tega sejmstva je v letošnjem letu povzročil še večje zanimanje med obrtniki in obrtniki podjetij. Organizatorji pričakuje, da se bo letošnjega sejmstva udeležilo okoli 150 domačih razstavljalcev in nekaj deset iz tujine. V programu sejmstva bodo razne demonstracije najrazličnejših strojev, predvajanja strokovnih filmov, organizirala pa bodo tudi modne revije. Tudi letošnji sejem bo, v organizaciji poslovnega združenja AGNES Celje — Maribor, na atletskem stadionu Borisa Kidriča v Celju. (mb)

VELENJSKI SINDIKATI O DOPOLNITVAH IN SPREMEMBAH SPLOŠNIH AKTOV DELOVNIH ORGANIZACIJ

POBUDNIKI ZA AKCIJO

Plenum občinskega sindikalnega sveta Velenje je na zadnji seji razpravljalo o dopolnitvah in spremembah splošnih aktov delovnih organizacij, ki jih terjajo spremembe zvezne in republiške ustave. Plenumu so prisostvovali tudi predsedniki osnovnih sindikalnih organizacij, direktorji delovnih organizacij, predsedniki samoupravnih organov in sekretarji organizacij ZK.

Tudi v Velenju prevladuje mnenje, kot je bilo poudarjeno na zadnji plenarni seji OSS, da so zdajšnje ustavne določbe že zavirale nadaljnji razvoj samoupravljanja v združenem delu. Ker je zdaj dana možnost, da delovne organizacije s statuti in drugimi splošnimi akti same odločajo o organizaciji samoupravljanja, je dolžnost sindikalnih organizacij, da so pobudniki za akcijo, da se splošni akti prilagodijo ustavnim spremembam, ki jih prinašata XV. amandma zvezne ustave in XIII. amandma Ustave SRS.

V Velenju menijo, da se bo treba čimprej odločiti o tem, kakšne konkretne rešitve naj bi predlagali oz. priporočili posameznim delovnim organizacijam, to pa bo terjalo izoblikovanje dogovorov o sprejemljivih in nesprejemljivih oblikah in praksi. Dosedanja praksa je prinesla vrsto dobrih rešitev za posamezne institucije; te izkušnje bi bilo vsekakor potrebno zbrati ter jih posredovati drugim.

V prihodnjih mesecih, ko bodo v delovnih organizacijah dopolnjevali oz. spreminjali splošne akte, bo treba zastaviti akcijo kar najbolj široko, se pravi, da bo treba hkrati s tem, ko bodo usklajevali statute z določbami XV. ustavnega amandmaja, izboljšati tudi nekatere instituci-

je, ki za zdaj še niso najbolje urejene, kot npr. informiranost in odgovornost.

Na zadnji plenarni seji OSS Velenje smo slišali tudi prve konkretne predloge oz. vprašanja, ki so v zvezi z uveljavljanjem XV. amandmaja k Ustavu SFRJ. Prevladuje mnenje, naj bi manjšim delovnim organizacijam, ki same nimajo dovolj ustrezno strokovnega kadra, posredovali možne variantne rešitve za spremembo oz. dopolnitev samoupravnih aktov, seveda pa bi se potem v delovnih kolektivih sami odločali, kakšne bodo posamezne rešitve oz. odločitve.

Kot prevladuje mnenje, bo treba zlasti zagotoviti racionalno organizacijo samoupravljanja in skladnost odnosov med tehnološko organizacijo in oblikami upravljanja. V prihodnje naj bi odločali o posameznih vprašanjih kolektivni in individualni izvršilni organi, seveda v skladu s politiko, delavskega sveta, ki bi sam odločal le o najvažnejših vprašanjih gospodarjenja in poslovanja.

Več dilem je tudi v zvezi s trajanjem mandatne dobe; prevladuje mnenje, da je zdajšnja mandatna doba prekratka in da je treba volilni postopek poenotiti. Predlagano je bilo, naj bi preučili možnost sklenitve dogovora o zgornji meji mandatne

dobe, ta naj bi bila za kolektivne izvršilne organe 4 leta, seveda pa bi morala biti uveljavljena različna mandatna doba za individualne oziroma kolektivne izvršilne organe. Prenehala pa naj bi mandatna doba vsem enako, to je po sprejemu zaključnih računov delovnih organizacij.

Vrsta nejasnosti je predvsem na področju šolstva. Direktorje šolskih zavodov imenujejo občinske skupščine, statute pa sprejemajo delovne skupnosti šolskih zavodov. V Velenju zatrjujejo, da bi bilo treba spreminiti določila, po katerih imenujejo direktorje šolskih zavodov občinske skupščine. Vse direktorje naj bi imenovala delovne skupnosti, občinske skupščine pa bi si morale v vseh primerih zagotoviti večji vpliv pri imenovanju direktorjev. Nejasna oz. premalo preučena so tudi vprašanja v zvezi z vključevanjem predstavnikov javnosti v samoupravne organe izobraževalnih zavodov.

Na zadnji razširjeni seji so člani plenuma OSS Velenje sklenili prelagati velenjski občinski skupščini, da ustanovi posebno strokovno službo za spremljanje in proučevanje interne zakonodaje delovnih organizacij, ki naj bi tudi razmišljala o najboljših rešitvah za posamezne institucije in predloge posredovala delovnim organizacijam. Občinski sindikalni svet Velenje pa bo sam imenoval več komisij, ki bodo pripravile variantne predloge splošnih aktov delovnih organizacij in jih posredovale delovnim skupnostim, zlasti manjšim.

(vs)

vršujejo vse zadeve razen tistih, ki imajo družbeno-ekonomski ali kadrovske socialni pomen za celotno podjetje, npr. planske obveznosti, kadrovska politika. Te pristojnosti imajo delavski svet, oziroma njegovi izvršilni kolektivni organi.

V »Savi« so si znali že doslej organizirati delitev dela v samoupravi tako, da na primer delavski svet ni razpravljalo o vsem, ampak le o najpomembnejših zadevah, zato pa so kolektivni izvršilni organi, kot so upravni odbor, specializirani odbori in komisije lahko v mnogih zadevah povsem samostojno odločali in sklepali. S tako delitvijo dela v samoupravi, predvsem z dobro pripravljenim gradivom za seje so bile seje delavskega sveta redke in kratke. Preizkušeno delitev dela samoupravnih organov bodo v celoti lahko uskladili z določili, ki jih ponujajo ustavne in zakonske spremembe. Tudi posledaj ima njihov delavski svet predvsem te naloge: sprejema statut in druge splošne akte; sprejema poslovno politiko — razvojne programe, gospodarske načrte in nekatere delne programe, npr. prodajno in kadrovske politiko; odloča o organizacijski strukturi podjetja, družbeno-ekonomskem statusu podjetja in statusnih spremembah; razpisuje volitve in referendume; voli direktorja podjetja in člane izvršilnih kole-

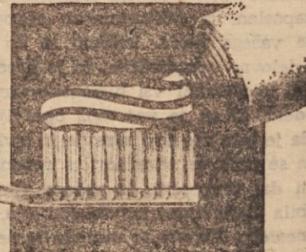
pisali v našem časopisu. Zato ga tokrat povzemamo le toliko, da bi spoznali, kako so v »Savi«, prav po zaslugi dobro izoblikovane samoupravne strukture lahko utrdili poleg industrijske organizacije dela tudi delovno disciplino in osebno odgovornost delavcev.

Samoupravljanje je proces, v katerem se ponavljajo funkcije: predlaganje, odločanje, izvrševanje in kontroliranje. Ob vsaki tej funkciji so v »Savi« natanko opredelili organizacijski postopek. Praktični rezultat tako opredeljene odgovornosti je na dlani. Preden so uveljavili svoj sistem osebne odgovornosti, je bila pot od izdelave predloga do izvršitve poslovne odločitve kot slepa ulica, v kateri je bilo mogoče iskati izhod bolj po naključju. Ali konkretno: prej strokovna služba ni bila izrecno zadolžena za pripravo vseh predlogov za poslovne odločitve. Organ upravljanja je sprejemal na dnevni red izdelane ali neizdelane predloge in sklepal o poslovnih odločitvah. Sprejete predloge in sklepe je strokovna služba izvrševala, če je bila zanje zadolžena. Poslej se ni mogoče več iti slepih miši. Strokovna služba ali druga delovna entota je zadolžena za pripravo predlogov in odgovorna za strokovnost predlaganih poslovnih odločitev. Organ upravljanja, v

ZOBNA KREMA

Signal

TRAJNO VARUJE VAŠE ZOBE

Ne oklevajte! Še danes kupite odlično zobno kremo »SIGNAL« — svetovni izdelek. Vsebuje med drugim HEKSALOROFEN in fosfate. Za Jugoslavijo izdeluje VEDROG — Ljubljana

SINDIKATI V SLOVENSkih KONJICAH O OBLIKOVANJU SAMOUPRAVNEGA PRAVA V DELOVNIH ORGANIZACIJAH

VEČJE MOŽNOSTI za samostojno oblikovanje

Iz razprave o spremembah in dopolnitvah samoupravnih aktov, ki jo je za predstavnike delovnih in političnih organizacij pred kratkim pripravil občinski sindikalni svet v Slovenskih Konjicah, je bilo razbrati, da so v nekaterih področjih že začeli resno razmišljati, kako prilagoditi notranjo samoupravo načelom zvezne ustave in drugim predpisom, ki so bili sprejeti v drugi polovici lanskega, deloma pa še v prvi polovici letošnjega leta. Celotno gradivo sta pripravili komisija za gospodarstvo in samoupravljanje pri občinskem sindikalnem svetu in komisija za družbeno-ekonomski odnose občinske konference ZKS. Ti dve sta sklenili, da bosta tudi v bodoče sodelovali pri urejanju te dokaj pomembne zadeve.

Priznati je treba, da v konjiški občini še nobena delovna organizacija ni pristopila k neposrednemu oblikovanju samoupravnega prava po XV. amandmaju zvezne ustave, ki jim daje tudi večjo samostojnost. Organi samoupravljanja in sindikalne organizacije pa že iščejo poti za novo oblikovanje statutov in drugih aktov, ki

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

MURSKA SOBOTA

V ponedeljek, 30. junija, se bo v Murski Soboti volil novi izvršni odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti. Na sestanku bodo sprejeli program dela, ustanovili pododbove za posamezna področja, razen tega pa bodo posebej točko dnevnega reda posvetili samoupravnim odnosom v delovnih organizacijah.

Tudi na plenumu občinskega sindikalnega sveta, ki bo prihodnji teden, bodo spregovorili o vlogi sindikatov pri uveljavljanju ustreznih sprememb v samoupravnih aktih delovnih organizacij, o delovnih razmerjih, delitvi godokov itd. Delovnim organizacijam je treba po mnenju ObSS prepustiti vsi iniciativno pri sestavljanju novih statutov. Sindikati zlasti nasprotujejo vmešavanju od zunaj, ker to hromi prizadevanja kolektivov, da bi veljavili tak sistem samoupravljanja, ki ustreza pogojem posameznih delovnih organizacij.

B. B.

VELENJE

Predsedstvo Občinskega sindikalnega sveta Velenje je na zadnji seji ocenilo dosedanje javno razpravo o predlogih za spremembo in dopolnitev sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter obravnavalo priprave na dopolnitev in spremembo splošnih aktov delovnih organizacij, ki jih terja XV. amandma ustave SFRJ.

V Velenju ugotavljajo, da je razprava o predlaganih spremembah v sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja še v teku, čeprav je že izoblikovanih več stališč, predvsem okrog benediciranja delovne dobe in invalidskega zavarovanja. Z javnimi razpravami bomo še nadaljevali, saj želimo dejansko kar najbolj podrobno preučiti vse spremembe in v primerih, da s spremembami ne soglašajo, pripraviti tudi dokaj podrobne nove predloge.

V. S.

SLOVENSKE KONJICE

Občinski sindikalni svet Slovencev pripravila za prvo polovico julija strokovno ekscurzijo v Kamnik, katere naj bi se udeležili člani plenuma in nadzornega odbora ter tisti člani izvršnih odborov sindikalnih organizacij, ki v teh organih delajo že daljši čas. Predvideno je, da si bodo v Kamniku ogledali dve večji podjetji, to je »STOL« in »TITAN«, razen tega pa bodo imeli še razgovore s predstavniki občinskega sindikalnega sveta in sindikalnih organizacij teh dveh podjetij. Na sindikalnem svetu menijo, da so lahko takšna srečanja zelo koristna in prispevajo k izmenjavi izkušenj, saj imata obe občini precej sorodno strukturo industrije in nekaterih drugih panog.

V. L.

V neposredni praksi se pojavlja tudi mnogo dilem o individualnih izvršilnih organih, o sprejemanju delavcev na vodilna delovna mesta, o pristojnosti direktorjev in sploh o oblikovanju kadrovske politike za tako imenovani strokovni vrh podjetja. Od pravilne zasedbe teh delovnih mest in razporeditve strokovnjakov je namreč v veliki meri odvisno poslovanje podjetja. Zato ni vseeno, kakšni ljudje zasedajo ta delovna mesta. V razpravi so menili, da bi direktor pred dokončnim imenovanjem delavcev na vodilna delovna mesta, ki bi ga opravil delavski svet, moral dati svoje soglasje. Seveda pa bi to moralo biti vezano na določeno odgovornost za morebitno slabo izbiro, kar bi se pokazalo v določenem času po slabših rezultatih. Udeleženci razprave so izhajali iz osnovnega izhodišča odgovornosti direktorja in načela, da mora sodelovati pri izbiri svojih neposrednih sodelavcev ob upoštevanju njihovih strokovnih, organizacijskih in drugih sposobnosti za vodenje določenih služb ali proizvodnih obratov.

Glede reelekcije direktorja so predstavniki konjiških podjetij menili, da je ne bi kazalo preveč togo uzakonjevati v statutih. Dosedanja praksa na osnovi štiriletne mandatne dobe je pokazala svoje globoke korenine v formalnostih, ki niso prinesle zaželenih učinkov, zlasti pa sprememb na vodilnih delovnih mestih. Razpisi so bili v večini primerov objavljeni le zato, ker je tako pač določal splošni predpis, ne pa dejanska potreba. Močno podporo je dobil predlog, da bi kazalo v statutih uzakoniti določila, po katerih bi lahko direktorja in po potrebi tudi vodilne delavce, zamenjali ob sprejemanju ključnega računa na podlagi slabih poslovnih rezultatov za preteklo leto, v izjemnih prime-

rih pa tudi med letom. Razpisi v takih primerih bi dobili mnogo večjo veljavo, izgubili bi obeležje formalnosti, v delovnih organizacijah pa bi se povečala skrb za pridobivanje dobrih sposobnih kadrov na vodilna delovna mesta. Te bi morali tudi ustrezno nagradjevati, saj so prav tu še mnoge vrzeli, ki zavirajo hitrejši razvoj posameznih delovnih organizacij.

Pomembno mesto v določilih novih statutov bodo morali dobiti tudi tako imenovani kolektivni izvršilni organi. Njihove stopnje, vrste in pristojnosti bodo morale biti urejene v samoupravnih zakonodaji, ki se bo izoblikovala po lastni presoji in konkretnih potrebah. Prav tu pa bo zelo važno mesto sindikalnih organizacij, ki bodo morale biti organizator in usmerjevalec širokih razprav med svojimi člani, da bi tako dobili in zbrali čim boljše predloge za končne rešitve. S tem v zvezi bo treba proučiti tudi delo dosedanjih organov upravljanja v samostojnih delovnih enotah ali dislociranih obratih, ki so zlasti pri konjiškem lesno-industrijskem podjetju »LIP« dali mnoge zelo ugodne rezultate. Razumljivo je, da v tej delovni organizaciji zatrjujejo, da bo treba uzakoniti le dosedanja praksa v samoupravnih aktih.

Posvetovanje, ki je bilo med prvimi v konjiški komuni in na katerem so obravnavali nekatera načelna stališča in izhodišča, manj pa konkretne rešitve, je dalo ugodno oceno ob ugotovitvi, da imajo delovne organizacije zdaj vse možnosti, da samostojno oblikujejo svoje samoupravno pravo. Prepisovanje iz zakonov, kar je bila do sedaj zelo pogosta praksa, skoraj ne bo več mogoče, saj ti vsebujejo le nekatere zelo splošne zadeve, tako da bodo novi statuti res lahko dali marsikatero izvirno rešitev.

V. L.

ZAPISEK Z RAZŠIRJENE PLENARNE SEJE ObSS SLOVENSKE KONJICE

KAM IN KAKO DO ZDRAVNIKA?

Proti vsem pričakovanjem se na zadnji razširjeni seji plenuma ObSS v Slovenskih Konjicah razprava ni razmahnila toliko ob novih predlogih za ureditev pokojninskega in invalidskega varstva občanov, marveč predvsem ob osnutku novega pravilnika o prosti izbiri zdravnika in zdravstvenega zavoda, o čemer bo v kratkem sklepala skupščina komunalne skupnosti za socialno zavarovanje delavcev v Celju. Zakaj je bilo tako?

Odgovor na to vprašanje je več. Najbližji resnici pa bo pač ta, da prosta izbira zdravstvenega zavoda in zdravnika za občane Slovenskih Konjic, ki živijo na razpotju med Celjem, Mariborom in Slovenj Gradcem, predstavlja vsakodnevno potrebo in s tem povezano težavo, medtem ko pokojninski in invalidski sistem predstavlja ta nekaj bolj odmaknjenegega, s čimer so se člani plenuma tokrat tudi prvič natančneje seznanili.

Po tem vmesnem pojasnilu že lahko navedemo vsaj najvažnejši povzetek razprave na razširjeni plenarni seji ObSS Slovenske Konjice:

Bolj celovita razmišljanja o novem sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja bomo mogoča šele tedaj, ko bodo znane vsaj osnovne teze jugoslovanskega sistema tovrstnega zavarovanja. Gradivo o novem sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki je izšlo v knjižnici revije »Občan«, namreč vsebuje sicer obilo hvale vrednih razmišljanj, vendar hkrati — v svojih zaključkih — predstavlja predvsem spisek želja, ne da bi hkrati bile znane tudi možnosti za uresničitev teh želja. Vsaj okvire, v katerih bi morali omejit želje, pa bi lahko predstavljale teze jugoslovanskega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Plenum ObSS Slovenske Konjice pozdravlja pripravlje-

nost Komunalne skupnosti za zavarovanje delavcev v Celju, da »po kratkem postopku« razveljavlja tista določila v dosedanjem pravilniku o pravici do izbire zdravstvenega zavoda in zdravnika, ki so bila protustavna in s tem nezakonita. Toda če novi pravilnik občanom na splošno daje bolj proste roke pri izbiri zdravstvenega zavoda in zdravnika (predvsem zagotovljeno plačilo vseh stroškov, ki — pri zdravljenju v kateremkoli zdravstvenem zavodu — ne presežejo odobrenih zneskov za zdravljenje posameznih bolezni), za izboljšanje zdravstvene varstva občanov s tem še zdaleč ni bilo vse storjeno.

Občan pričakuje, da bi v vsakem zdravstvenem zavodu praviloma moral uživati ob enakem obolenju tudi enako nego. Vsekakor pa želi najmanj to, da bodo v bolnišnici ali kateri koli drugi zdravstveni ustanovi z njim skrbno ravnali. Večina občanov, ki so kdajkoli bili pacienti celjske bolnišnice, pa žal, nima takih občutkov. Zato rajše odhajajo na zdravljenje v bolnišnici v Mariboru ali v Slovenj Gradcu. To pa povzroča odliv sredstev v druge regije, čemur je komunalna skupnost za socialno zavarovanje delavcev v Celju doslej nasprotovala, čeprav sta navedena zdravstvena zavoda glede na ceno oskrbene dne cenejša od celjske bolnišnice.

Kakor smo lahko slišali na tej seji, celjska skupnost social-

nega zavarovanja delavcev ne namerava več nasprotovati »odlivu« bolnikov v druge zdravstvene zavode, ker v celjsko bolnišnico hkrati z odlivom »domačih« pacientov prihaja vse več bolnikov z drugih območij. Priliv in odliv sta torej nekako uravnovešena in vsaj finančno gledano ni več za skrbljujoč.

S tako poenostavljeno razlago predstavnikov celjske komunalne skupnosti socialnega zavarovanja pa se člani plenuma ObSS Slovenske Konjice nika- rno niso strinjali. Zato so predlagali, naj komunalni zavod pošče pot, po kateri bi dosegel, da bi strežno osebje v celjski bolnišnici izboljšalo svoj odnos do pacientov, saj bi le tako temu zdravstvenemu zavodu povrnilo omajani »dober glas«. Po drugi strani pa bi bilo treba doseči, da storitve celjske bolnišnice ne bi bile dražje od enakovrednih uslug, ki jih nudijo drugi zdravstveni zavodi.

To pa še ni vse! Iz razprave na plenarni seji konjiških sindikatov smo lahko povzeli tudi to, da se nasplošno zavzemajo za razširitev pooblastil samouprave zavarovancev v tem smislu, da bi le-ta lahko posegla tudi na tista področja, na katera zdaj ne sme, bi pa včasih bilo potrebno. Konkretnije: za urejene odnose s pacienti so zdaj odgovorni samo kolektivni zdravstveni zavodov. Če z odnosom zdravstvenega osebja zavarovanci niso zadovoljni, sami ne morejo prav nič pomagati, da bi se razmere izboljšale. Pravico, da poseže v ta del samoupravnih pristojnosti kolektivov zdravstvenih zavodov, če zaradi slabih odnosov zavarovanci negodujejo, pa naj bi si po mnenju članov plenuma ObSS Slovenske Konjice »pripodile« skupščine komunalnih zavodov za socialno zavarovanje.

—mG

DOPISNIKI POROČAJO

SLOVENSKE KONJICE

S prodajo nimajo težav

V opekarni Loče pri Slovenskih Konjicah bodo letos z novogradnjo pridobili več novega prostora za sušenje surove opeke. Pred leti zgrajene sušilnice že nekaj časa ne zadoščajo več za vedno večjo proizvodnjo surovih zidakov različnih vrst. Opekarna pri prodaji svojih izdelkov nima težav. Največ zalagajo graditelje z opeko na področju konjiške občine, precej pa tudi v sosednje občine Sentjur, Smarje pri Jelšah in Slovensko Bistrico.

POSTOJNA

Občni zbor medobčinskega odbora

sindikata delavcev storitvenih dejavnosti

Te dni je imel medobčinski odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti občine Cerkljica, Logatec, Ilirska Bistrica in Postojna svoj občni zbor. Medobčinski odbor povezuje okrog 2500 zaposlenih v storitvenih dejavnostih omenjenih 4 občin, od tega jih je skoraj polovico iz postojnske občine. Na občnem zboru so razpravljali o vseh problemih, ki zadevajo sindikate. Precej živa razprava je bila o fizični integraciji v gostinstvu. Dosedanje integracije v gostinstvu so ocenili kot pozitivne, poudarili pa so, da je bilo doslej vse prelo povezave gostinstva s turizmom. Delegati na zboru pa so ugotavljali, da je bilo vse prelo govorja tudi o problemih obrti in komunalnih dejavnostih, saj so ta vprašanja zelo pereča. Sklenili so, da bo o tem moral več razpravljati novi odbor.

P. E.

SENTJUR

Izpad izvoza na vzhod

V prvih petih mesecih v Sentjurju niso zadovoljni z rezultati izvoza, saj so za 19 odstotkov nižji, kot v istem obdobju lani. Industrijski podjetji Bohor in ALPOS, ki edini izvažata v celotni sentjurski občini, sta izvozili blago v skupni vrednosti 405.765 dolarjev. Tako letošnji plan izvoza v obeh panogah ni zadovoljiv. V lesni industriji je še slabše kot v kovinarski, saj se je izvoz zmanjšal za celih 25 odstotkov. Vzrok temu je treba iskati v popolnem izpadu izvoza v vzhodnoevropske države, ki so v preteklem letu kupile precejšnjo količino izdelkov. (mb)

RAVNE NA KOROŠKEM

Uspel referendum v »Uršljik«

Znani turistični točki Slovenske Koroške, Rimskemu vrelcu poleg Kotelj, se obetajo boljši časi. Zaposleni v gostinskem podjetju »Uršljik« v Ravnah na Koroškem so se enoglasno na referendumu odločili, da se podjetje priključi k »Ljubljana transportu«. Na Ravnah računajo, da bo še letos urejena in asfaltirana cesta Ravne-Rimski vrelci in storjeni še nekateri drugi ukrepi, ki naj zagotovijo kar najhitrejšo oživitve turizma v Rimskem vrelcu. (vš)

SLOVENJ GRADEC

Rekonstrukcija internega oddelka

Prostorske zmogljivosti Splošne bolnice v Slovenj Gradcu postajajo premajhne, oziroma prostori niso najbolj funkcionalno urejeni. Zato bodo že kmalu začeli s pripravami za izdelavo elaborata za rekonstrukcijo internega oddelka splošne bolnišnice Slovenj Gradca. (vš)

VELENJE

Nova tovarna hladilnikov

V Tovarni gospodinske opreme »Gorenje« Velenje je začela poskusno obratovati nova tovarna hladilnikov. Ko bo začela tovarna redno obratovati, bodo v njej v dveh izmenah izdelali dnevno 1500 hladilnikov. Del proizvodnje nove tovarne hladilnikov bodo tudi izvozili. (vš)

MURSKA SOBOTA

Nove zmogljivosti soboške »Mure«

Soboška tovarna perila in oblačil »Mura«, ki je že sedaj z blizu 1800 zaposlenimi največja gospodarska organizacija v Pomurju, stalno hiti z modernizacijo proizvodnje in večanjem svojih obratov. Konkurenčnost in vse večji izvoz perila in oblačil na zahodnoevropski trg pa narekujejo tudi kar najsodobnejšo tehnologijo, zato so prepustili besedo elektroničarju. Z ureditvijo IBM sistema se bo »Mura« uvrstila med redka naša podjetja, ki ne puščajo vnevar tudi te možnosti sodobne tehnike. Še ena pa se je kolektiv »Mure« že lani odločil za enkratno povečanje obrata oblačil, kjer bodo že jeseni zaposlili 500 novih delavcev. S tem novim obratom bo povečala »Mura« vrednost letne proizvodnje na 200 milijonov novih dinarjev. Tako vrednost bruto produkta bodo dosegli leta 1971, ko bodo izkoriščene vse nove zmogljivosti.

Medtem pa v »Muri« snujejo načrte za tretji obrat ženskih oblačil, kjer bi prav tako zaposlili nadaljnjih 500 novih moči. B. B.

... v jugoslovanskih sindikatih

Centralni svet

PROSVETNI DELAVCI ZAHTEVAJO ENAK VATEL ZA VSE

Predsedstvo CO sindikata delavcev družbenih dejavnosti Jugoslavije je na svoji zadnji seji razpravljalo o prečem materialnem položaju prosvetnih delavcev, ki so zelo nejevoljni, ker so na določen način postali izjema z ozirom na druge službe v družbenih dejavnostih. Za državno upravo — pravijo prosvetni delavci — se vedno najdejo sredstva za povečanje osebnih dohodkov; zakaj to ni možno za učitelje in profesorje?

Osebnih dohodki prosvetnih delavcev tudi letos zaostajajo za dohodki v gospodarstvu; v zadnjih letih je to postalo že kar nekakšna tradicija. To dokazujejo tudi statistični podatki: medtem ko so povprečni osebni dohodki v visokem in višjem šolstvu bili leta 1964 na petem mestu med vsemi dohodki, so sedaj na osmem mestu; osebni dohodki v srednjem šolstvu so nazadovani s štirinajstega na štiriindvajseto mesto, v osnovnem šolstvu pa so povprečni osebni dohodki nazadovani s štiridesetega na osemindvajseto mesto.

Položaj je zaskrbljujoč tudi zaradi tega, ker se je letos proračunska potrošnja znatno povečala, medtem ko so se sredstva za prosveto dvignila le neznatno — in še to na račun investicij in materialnega položaja šol. Sindikati zato menijo, da v tem pogledu ne morejo biti nekakšni »gasilci«, temveč morajo iti v akcijo, ki naj bi odpravila te nepravilnosti. Izhod iz težav vidijo v družbenem dogovarjanju, ki je v Sloveniji že dalo določene rezultate, v zadnjem času pa se s tem lahko pohvalijo tudi v Makedoniji.

POSOJILO ZA BREZPOSELNE

Makedonija

Mestni sindikalni svet Skopja je dal pobudo za razpis posojila za zmanjšanje števila brezposelnih, ki so jo sindikalne organizacije v glavnem mestu Makedonije soglasno podprle, obenem pa zahtevale, da se način zbiranja in uporabe teh sredstev mora dati v javno razpravo. Trenutno je v Skopju okoli deset tisoč brezposelnih, omenjeno posojilo pa bi omogočilo zaposlitev okoli 12 tisoč delavcev ter usposobitev več tisoč delavcev za razna delovna mesta v gospodarstvu in v izvenogospodarskih dejavnostih. Od zavodov za zaposlovanje pa skopski sindikati zahtevajo večjo elastičnost pri selekciji kadrov in usklajitev njihovega poslovanja s potrebami delovnih organizacij.

Srbija

IZOBRAŽEVANJE GRADBENIH DELAVCEV

Solska izobrazba večine zaposlenih v gradbeništvu SR Srbije in v njeni industriji gradbenega materiala je izrazito slaba; isto velja tudi za njihovo družbeno-ekonomsko izobrazbo. To je ugotovil RO sindikata gradbenih delavcev Srbije na svoji zadnji plenarni seji, na kateri je s tem v zvezi sprejel tudi zaključke o energičnih ukrepih za izboljšanje sedanjega stanja. Sindikat srbskih gradbenic zahteva, da osnovne sindikalne organizacije poskrbijo za to, da bo opismenjevanje in osnovno šolanje v njihovih delovnih kolektivih urejeno z interno zakonodajo, ki bo točno določila obojestranske pravice in obveznosti. Sindikalne organizacije naj bi skupaj s samoupravnimi organi izdelale konkretne načrte za odpravo nepismenosti med gradbinci, hkrati pa naj bi poskrbele tudi za njihovo družbeno-ekonomsko izobrazbo, brez katerega ni možno pričakovati kvalificiranega sodelovanja teh delavcev v samoupravljanju.

NOVE, POMEMBNE NALOGE

Naftna polja na lendavskem področju so izčrpana, izžeta. Tu in tam le redki curek te življenjske tekočine; tu in tam še nekaj plina. Toda vsega tega je premalo, da bi lahko nekaj tisočlanski kolektiv najmočnejše industrijske panoge v Pomurju delal tako kot nekoč. To ni ugotovitev od danes, tudi ne od včeraj, ampak so se tega začeli zavedati že pred leti, all točneje leta 1963, ko je začel delati prvi obrat tako imenovane petrokemične industrije. Od takrat do danes se je mnogo spremenilo, pa tudi zaposlenih je znatno manj, saj šteje kolektiv sedaj okrog šeststo zaposlenih. Kakšne so perspektive nekdanjih lendavskih »belih rudarjev«?

PREUSMERITEV DELA

Že pred dobrimi desetimi leti so začeli strokovnjaki lendavske Naftne ugotavljati, da zaloge nafte v zemlji začenoj usihati. V tem času so bile sicer na širšem lendavskem področju strokovne raziskave, izvršanih nekaj vrtin, kar pa tudi ni dalo iskanih in predvidenih rezultatov. Poleg tega pa je bilo to raziskovanje drago. Vrtina je veljala okrog pol milijarde starih dinarjev.

Tako sovпада в та лета идеја, да би преусмерили dejavnost črpanja nafte v petrokemijo, to je zelo poenostavljeno rečeno, v predelavo nafte in plina v umetne smole, oziroma lepila. Izračuni so kazali, da bo ta proizvodnja uspešna in tudi perspektivna. Z gospodarsko reformo pa so se stvari zasukale drugače. Sedanji rezultati petrokemične industrije niso najbolj rentabilni, saj lendavska naftna predelava ne predstavlja takega višjega odstotka v jugoslovanski

naftni industriji. V kolektivu so se tega tudi zavedali, zato so se priprijeli k zagrebški Industriji nafte.

LETOŠNJI NAČRTI

Sedaj je osnovna dejavnost proizvodnja umetnih lepil, poleg tega pa deluje še rafinerija nafte manjše zmogljivosti, ukvarjajo se s transportom in nekaterimi vzporednimi dejavnostmi.

Kolektiv Naftne si obeta največ od izgradnje tovarne formali-
lina. Tovarno so začeli graditi letos ter jo želijo do prihodnjega leta usposobiti za proizvodnjo. S tem bodo letno proizvedli 30.000 ton formalina, osnovne surovine za umetna lepila. Pri gradnji jim pomaga matično podjetje, Industrija nafte Zagreb. Ker pa je proizvodnja umetnih lepil komplicirana, saj je potrebno več tovarn, ki druga drugo dopolnjujejo, bodo morali že letos misliti na novo tovarno metanola — vmesnega člana pri proizvodnji. Podobno tovarno že imajo, vendar njene kapacitete ne pokrivajo sedanjih potreb, njena oprema pa je zastarela ter proizvodnja zaradi tega nerentabilna. Zato je recimo zanimivo, da se jim metanol bolj izplača, če je kupljen drugje, kot pa proizveden v domači tovarni. Sicer pa tudi letošnja investicija za tovarno formalina ni majhna. Kar dve milijardi in pol bodo vložili v novo, res moderno in sodobno tovarno.

KJE DOBITI SUROVINE?

Z razširitvijo dejavnosti v Nafti nastajajo tudi problemi z nakupom, oziroma dobavo surovin: nafte in plina. Ko smo se o tem pogovarjali z diplomiranim inženirjem rudarstva Jožetom Szabojem, nam je dejal, da obstaja več možnosti za nabavo nafte in plina. Predvsem pa bo

treba, po besedah inženirja Szaboja, urediti razvoj naftne industrije v slovenskem merilu.

Ena izmed možnosti za dobavo plina bi bila tudi s sosednje Hrvaške, kjer so prav v bližini Legrada odkrili večje količine plina. Vsekakor bo potrebno o tem spregovoriti v skupnem govoru INA Zagreb — Nafta Lendava. Druga, manj gotova možnost pa je, da Nafta-plin Zagreb odkrije s sedanjo raziskovalno dejavnostjo več nahajališča nafte, oziroma plina.

POUDAREK NA STROKOVNOSTI

V Nafti Lendava je sedaj zaposlenih nekaj nad šeststo delavcev, ki prejemajo v povprečju 105.000 S dinarjev osebnih dohodkov. Število zaposlenih se je zaradi zmanjšanja proizvodnje, še bolj pa zaradi preusmeritve osnovne dejavnosti znatno zmanjšalo. Kljub temu pa se ni zgodilo, da bi ostali delavci brez zaposlitve, saj se je večna preusmerila v različne, podobne dejavnosti. Trenutno pa jim povzroča težave dejstvo, da je povprečna starost nad štirideset let, pa tudi pomanjkanje ustreznih kadrov kemične usmeritve. Nekoliko si pomagajo z dopolnilnim izobraževanjem, pošiljanjem mladih na študij in podobnim.

V PRISILNEM JOPIČU NIZKE PRODUKTIVNOSTI

OBLJUBLJEN INVESTICIJSKI KREDIT

Belt se je v proizvodnji specializiral na reprodukcijski material za avtomobilsko industrijo. Tržišče za zavorne bobne, ohišja motorjev in druge ulitke za avtomobile se širi, saj že v Sloveniji vedno več podjetij izdeluje vozila najrazličnejših tipov. Proizvodnja se sprva omejuje predvsem na montažo uvoženih delov, za katere je treba prispevati četrtino lastnih deviz, pridobljenih z izvozom. Tu je vzrok za vedno večje povpraševanje po domačem reprodukcijskem materialu za avtomobilsko industrijo, bodisi za lastno uporabo, bodisi za izvoz.

Za tovarno Belt se je torej začelo obdobje visoke konkurence, ki pa je ne more ustrezno izkoristiti. Zastarela livarna, zastareli tehnološki postopki so prisilili jopič nizke produktivnosti, katerega se brez temeljite modernizacije livarne podjetje ne bo moglo znebiti.

Po mnenju strokovnjakov iz Belta se bo povpraševanje po avtomobilskih ulitkih na jugoslovanskem tržišču še povečalo, ker se krog podjetij, ki sestavljajo uvožene avtomobilске dele, še povečuje.

Proizvajalci avtomobilov seveda poskušajo poleg domačega tržišča osvojiti tudi tuja tržišča, na katerih je huda mednarodna konkurenca. Proizvodnja je treba primerno poceniti in k temu naj bi pomagal tudi Belt s svojimi zavornimi bobni in z motorskimi ohišji. Pritisk na pocenitev reprodukcijskega materiala v Beltu je vedno hušji.

To so glavni argumenti, s katerimi se Belt bori za investicijske kredite. Kreditni banki in hranilnici Ljubljana se zde pripravljeni in naložba denarja v to proizvodnjo je ekonomsko upravičena. Investicijski elaborat za modernizacijo Beltove livarne je pripravljajo. Predvido-

ma se bo proizvodnja sive litine v Beltu šestkrat povečala ob domala istem številu zaposlenih.

POVEČAN LASTNI IZVOZ

Letošnja izvozna predvidevanja Belta so komaj omejene vredna. Kot rečeno, so naročila domačih uporabnikov reprodukcijskega materiala, ki ga izdelujejo, tako velika, da jim zasledajo vse proizvodne zmogljivosti, vrhu tega pa v sedanjih razmerah izvoz ni tako zanimiv kakor prodaja na domačem trgu.

Proizvodnja avtomobilskega reprodukcijskega materiala je v primerjavi s proizvodnjo avtomobilov za družbo devizno donosnejša. Belt, na primer, dobi od deviz, pridobljenih z izvozom, samo 7 % retencijske kvote, medtem ko proizvajalci avtomobilov dobe za dolar, pridobljen z izvozom 1,8 dolarja za reprodukcijski material iz globalne devizne kvote. Tako se torej devize od izvoženega repromateriala izkoriščajo tudi za podpiranje avtomobilске industrije. Sočasno pa ta industrija zahteva od Belta in sorodnih podjetij, da ji prodajajo ulitke po svetovnih cenah.

Praktično to pomeni: modernizirajte se. Toda kako, če nimate dovolj lastnih deviz, devizni krediti pa so sila dragi: izposojeni dolar stane Belt 2,8-krat več, kot je njegova nominalna vrednost.

Kljub temu problemom, ki zadevajo devizni režim, pa v Beltu ne vidijo drugega izhoda, kot da najamejo devizni kredit za uvoz moderne proizvodne opreme, ki naj bi s povečano proizvodnjo in produktivnostjo premagala doslej nepremagljivo izvozno in devizno oviro. Se pred modernizacijo livarne nameravajo uvoziti visokoproduktivni stroj za obdelavo ulitkov, ki bo proizvodnjo pocenil in izboljšal kakovost izdelkov. Investicija se bo trikratno obrestovala: domači avtomobilski industriji, družbi — ob povečanem izvozu Belta bo porasel devizni priliv v skupni sklad — in Beltu, četudi bo razpolagal samo z retencijsko kvoto. Četuti Beltu začasno ostaja samo toliko dolarjev, da bo vračal devizno anuiteto, bo to velik uspeh.

Za povečani izvoz po modernizaciji proizvodnje pa govori v Beltu še podatek, da se na svetovnem trgu prodaja tona ulitkov po 200 do 300 dolarjev, njih pa stane tona surovine s koksom vred za livarno samo 80 dolarjev. Če pocenijo delo, bo torej izvažanje ulitov veliko donosnejše, obenem pa družbeno pomembnejše kot izvažanje avtomobilov, ki jih pri nas samo

MARIOLA KOBAL

Po ugotovitvah gospodarskih sodišč prihaja do največ gospodarskih prestopkov v zvezi s kršitvami predpisov o prometu blaga, ko različna trgovska, gostinska in druga podjetja dajejo v promet pokvarjena živila oziroma živila, ki jim je potekel rok uporabnosti. Gospodarske organizacije se tudi izogibljejo plačevanju družbenih prispevkov, predvsem prometnega davka. Nekatere gospodarske organizacije imajo tako neurejeno knjigovodstvo, da ne morejo ugotoviti niti vzrokov primanjkljajev. Svoje odgovornosti pa se gospodarske organizacije skušajo razbremeniti z izgovori, da ni dovolj pogostih revizij službe družbenega knjigovodstva, da ne poznajo predpisov itd.

Pri analizah gospodarskih sporov prihajajo gospodarska sodišča do vedno enakih ugotovitev: da je določeno število gospodarskih sporov posledica nepoznavanja gospodarskih predpisov, nestrokovnega in nesolidnega sklepanja poslov, slabe notranje organizacije podjetij, neuskajenega dela med posameznimi strokovnimi službami itd. Neurejeno poslujejo zlasti podjetja, ki se ukvarjajo s posredniškimi, agencijskimi in komisijskimi posli. Kaže, da gre tem podjetjem predvsem za sklenitev pogodb s čimvečjo provizijo, ne pa za sklenitev gospodarsko smotrnih in izvedljivih poslov.

Trgovske in gostinske delovne organizacije zaposlujejo tudi strokovno neusposobljene ljudi. Po temeljnem zakonu o blagovnem prometu morajo namreč imeti osebe, ki imajo opraviti s posli blagovnega prometa in storitev, »potrebno izobrazbo«. To izobrazbo pa določa sama gospodarska organizacija v svojem splošnem aktu, razen če ni za delo na posameznih delovnih mestih že predpisana. Čeprav ta zakon velja že od začetka januarja 1967. leta, veliko gospodarskih organizacij, ki opravljajo blagovni promet in storitve, takšnih splošnih aktov še nima. Mnoge od organizacij niti ne vedo za to svojo dolžnost oziroma pravico! Pri tem se odpirata dva družbena problema. Nihče namreč ni zadožen, da bi pregledoval, če so delovne organizacije to svojo zakonsko dolžnost uredile; za opustitev te dolžnosti pa

POSLOVNOST na zatožni klopi

tudi ni predpisana nikakršna sankcija. Drug problem pa je v tem, da gospodarske organizacije s področja blagovnega prometa ne posvečajo dovolj pozornosti vprašanju strokovne izobrazbe delavcev. Zato prihaja do primerov, da nekatere gostinske organizacije in lovci za lokali, ki jim jih dajo v najem zasebniki, sprejmejo na delo tudi tega zasebnika, čeprav nima ustreznih kvalifikacij.

Pomanjkljiva ali nikakršna kontrola o izvajanju varnostnega ukrepa prepovedi opravljanja poklica in ustreznega določba kazenskega zakonika, da se lahko storilcu izreče prepoved opravljanja le tistega poklica samostojne dejavnosti ali službe, ki ga je zlorabil za kaznivo dejanje, povzroča, da lahko obsojeni blagajnik nemoteno postane skladiščnik ali kaj podobnega. Zato je postala skoraj že praksa naših gospodarskih organizacij, da storilca, ki mu je bil s kazensko sodbo izrečen varnostni ukrep prepovedi opravljanja poklica, namesto ponovno na isto ali podobno delovno mesto. Sekretar nekoga podjetja je na primer hotel dobiti pristanek preiskovalnega sodnika, da se skladiščnik v istem podjetju »zaradi nepogrešljivosti« postavi še na odgovornejše delovno mesto, čeprav je le-ta v preiskavi priznal, da si je, izkoriščajoč svoj položaj, prisvojl blaga v vrednosti za več kot milijon S din.

Tudi samoupravni organi v delovnih organizacijah izigravajo pozitivne predpise in si prisvajajo »samoupravljalške« pravice, ki jim ne gredo. Primer: upravni odbor trgovskega podjetja je odločno odklonil uvedbo disciplinskega postopka zoper enega od svojih poslovodij, čeprav je bila proti njemu že uvedena kazenska preiskava zaradi poverbe in zlorabe uradnega položaja iz koristoljubja. Razen tega je podjetje »povzročilo« za kakšna 2 milijona S din nekurantnega blaga. V drugem primeru je lesni obrat nekoga podjetja prodajal svojim delavcem hlobovino po znatno nižji ceni, kot jo je odkupil, razen tega pa jim je omogočil brezplačen razrez v svojem obratu. Ta pravica je bila potrjena celo v statutu obrata. In v nekem drugem primeru je direktor podjetja odredil, da mora šef ekonomske enote tega podjetja, ko se je vrnil iz pripora in začel nastopiti delo, oditi na daljši plačan dopust — kakor vse kaže — »nagradni«.

Ali: v nekem podjetju je vlomilec, ko si je hotel prilastiti samo neznan znesek, nemoteno in na lahek način prišel do 5 milijonov S din gotovine in precej tujih plačilnih sredstev, ker dnevna iztržka niso pravilno odvedli v banko. Tako delovne organizacije družbenega premoženja ne zavarujejo, čeprav so ustrezna določila v zakonu o SDK povsem jasna.

Koliko denarja je lahko v blagajni, določa — na zahtevo uporabnika družbenih sredstev — predstojnik organizacijske enote družbenega knjigovodstva, odvisno od obsega, višine in vrst gotovinskih izplačil, ki jih uporabniki družbenih sredstev opravljajo glede na naravo svojega poslovanja, od oddaljenosti sedeža organizacije od enote SDK in od drugih elementov. Izvajanje določb kontrolira SDK; ravnanje proti tem določbam pa je gospodarski prestopok, za katerega odgovarjata delovna organizacija in odgovorna oseba te organizacije. Kakor kaže — zelo redko!

Vsi navedeni pojavi pričajo, da jim botruje neupoštevanje zakonitih predpisov, nepoznavanje predpisov in premajhna oziroma nikakršna kontrola družbe in samoupravnih organov v delovnih organizacijah. To pa pomeni, da tudi v odločitvah in aktih samoupravnih organov »ni vse zlato, kar se svetli«. Da služi samoupravljanje marsikomu še vedno kot izgovor za okoriščanje na tuj račun in poslovno lenobo. V. B.

DELAVSKA ENOTNOST

Glasila republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja CZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik

MILAN POGAČNIK
Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 316-695, 312-902 in 310-933, uprave 310-935, Računa pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 501-620-7-32000-10-3204-486 — Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din — 650 S-din — polletna 13 N-din — 1300 S-din in letna 26 N-din — 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo — Poštnina plačana v gotovini — Tisk in klišej CZP »Ljudska pravica« Ljubljana

Kako najugodnejše in najceneje NA POTOVANJE — NA DOPUST?

NA POTOVANJE — NA DOPUST?

- Z vpisom obveznic za modernizacijo železnic, ker s tem dobite brezplačne karte za potovanja — 6 % obresti, razen tega — nagradno loterijsko žrebanje s 700 dobitki, med katerimi so večnevna potovanja po inozemstvu ter letovanja na morju.
- Z vpisom obveznice za 500 N-dinarjev — 1 brezplačna karta, z vpisom obveznice za 1000 N-dinarjev — 3 brezplačne karte, ki pa jih lahko izkoristite v letu vpisa ter v naslednjih dveh letih.
- Prva anuiteta zapade v izplačilo leta 1972.

Za podjetja — na vsako obveznico za 10.000 N-din — 3 % popust pri prevozu blaga v letu vpisa in v naslednjih dveh letih.

● Poslužite se te nove ugodne oblike in pogojev varčevanja ter vpisujte obveznice za modernizacijo železnic!

ekskluzivni modeli —
plašči in obleke modnih
barv v omejenem številu

modna hiša

prodajni servis
Ljubljana—Maribor—Ostjet

ALI BO V OKTOBRU REFERENDUM O ZDRUŽITVI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Znano je, da naj bi po razvojnem programu jeseniške železarnice sočasno razširjali in modernizirali vse njihove zmogljivosti. Praksa pa je pokazala, da ob sedanjih pogojih gospodarjenja takšna pot ne vodi k optimalnim učinkom, ker jim z ene strani ostajajo zaloge manj donosnih izdelkov, zmanjkuje pa jim tistega blaga, ki gre bolj v denar. Razen tega so izdelki jeseniške železarnice v poprečju tudi nekoliko dražji, kot bi bili, če bi jih proizvajali v sodobno urejenih obratih. Z drugimi besedami: na pol modernizirani obrati po nepotrebnem podražujejo proizvodne stroške ter s tem vplivajo na akumulacijo.

Zdaj so se jeseniški železarji odločili za spremembo njihovega razvojnega programa. O tem nam je pripovedoval predsednik delavskega sveta v železarni Franc Kobentar:

»Najsi ostanemo samostojni ali pa se bomo združili, slej ko prej ostaja vprašanje, kako zagotoviti denar za dokončanje naše rekonstrukcije in modernizacije. Odločili smo se, da naš prvotni program malce spremenimo. Poskusili bomo torej, kolikor bo v naših močeh, da bi najprej povečali in modernizirali proizvodnjo v naših končnih obratih, saj grede pločevina in drugi valjani ali drugače obdelani izdelki še najbolje v denar. Tako ustvarjeno akumulacijo pa bomo vlagali nazaj v našo bazo — v martinarno in še v nekatere obrate. Tako bi samo dosegli več in pri naših kupcih bi utrdili zaupanje. To pa lahko

**OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
ribnica NA KREDIT**

pomeni eno tistih stopničk, ki lahko pripeljejo do širšega povezovanja s kovinsko predelovalno industrijo.

Se vprašanje, ki s tem, o čemer je bilo govora doslej, niti ni v neposredni zvezi: kaj sodelite o predvidenem referendumu?

»Prepričan sem, da bi referendum lahko razpisali že v oktobru letos, zanesljivo pa vsaj pred novim letom, če bodo le priprave napredovale tako, kakor smo jih zastavili. Vtis pa imam, da se v naših predvidevanjih ne bomo uštel. Tako pravim zato, ker trenutni gospodarski uspehi vseh treh železarskih kolektivov v naši republiki večini zaposlenih vlivajo optimizem in tudi prepričanje, da bi v združenem podjetju lahko še hitreje uresničevali tisto, kar zdaj poskušamo vsak zase!«

M. GOVEKAR

KRŠKI SINDIKATI O GOSPODARSTVU V OBČINI

Sklad za odpiranje novih delovnih mest

Občinski sindikalni svet v Krškem je v zadnjem času nekajkrat dokaj natančno obravnaval poslovanje gospodarskih organizacij krške občine v minulem in letošnjem letu. Zato smo naprosili predsednika občinskega sindikalnega sveta v Krškem EDA KOMOČARJA, da bi za naše bralce povedal nekaj glavnih ugotovitev sindikatov o gibanju gospodarstva v krški občini. Takole je povedal:

— Za lansko leto ugotovljamo skladnejše gibanje produktivnosti in osebnih dohodkov, ter večjo ekonomičnost in rentabilnost poslovanja. Se zlasti pohvalno je, da se delovne organizacije vse bolj usmerjajo na lastna sredstva za razširjeno reprodukcijo in uvajanje funkcionalne amortizacije ter večanje lastnih obratnih sredstev. Podatki o letošnji proizvodnji pa kažejo, da je le-ta pod lansko realizacijo. Z nižjo proizvodnjo se sindikat ni zadovoljil, temveč je menil in predlagal, da ustrežna služba pri občinski skupščini ugotovi in obravnava vzroke takšnega stanja.

Katere zahteve pa bi bilo treba po mnenju sindikatov v krškem gospodarstvu hitreje reševati?

— Ena od bistvenih nalog je prav gotovo modernizacija in specializacija proizvodnje. Srečujemo se namreč z istrošeno in zastarelostjo proizvodnih naprav, saj ima industrija že več kot polovico odpisanih osnovnih sredstev, celotno gospodarstvo pa 47,7 odstotka. S takšnim stanjem seveda nismo in ne moremo biti zadovoljni, saj bo zanemarjanje tega vprašanja povzročilo v delovnih organizacijah dolgoročne težave. Vse to pa terja določena finančna sredstva in dolgoročnejske razvojne programe tako posamezne delovne organizacije kot občine. Žal, moram ugotoviti, da imamo v občini malo delovnih organizacij, ki vedo, kam naj bi šla njihova pot razvoja. Zato smo sindikati že predlagali občinski skupščini, da se čimprej loti izdelave srednjeročnega programa razvoja občine in v to vključi čim širši krog strokovnjakov. V tem programu je treba točno določiti, katere dejavnosti imajo prednost in jih bo-

mo razvijali in katere bomo postopoma opuščali, oziroma presmerjali v druge dejavnosti. Sindikati se ne morejo strinjati z nizkimi osebnimi dohodki v nekaterih delovnih organizacijah, predvsem zato, ker v precejšnji meri temu botrujejo tudi notranje slabosti posamezne delovne organizacije. Nikakor ne gre še naprej držati nizkih osebnih dohodkov na račun zastarele in neperspektivne proizvodnje. Seveda pa bo treba naše gospodarstvo tudi zmerne obremenjati z družbenimi in drugimi dajatvami, da bo lahko moderniziralo proizvodnjo in odprlo več novih delovnih mest.

V krški občini je bilo že več pogovorov o posameznih integracijskih procesih in poslovnem sodelovanju delovnih organizacij bodisi znotraj, bodisi izven same občine. Kako ti procesi napredujejo in se v praksi uveljavljajo?

— Ni še dolgo tega, ko smo z ekonomskimi obojestranskimi pokazatelji v občini uspeli združiti nekatere delovne organizacije, ki danes predstavljajo solidno združeno delovno organizacijo. To so bivše tri kmetijske zadruge, tri trgovska podjetja, tri mizarske delavnice in Valvasorjeva tiskarna s Papirkonfekcijo. Omeniti moram še TE Brestanica, ki se je nedavno z referendumom odločila za priključitev k Dravskim elektrarnam. Občinski sindikalni svet je že lani dal priporočilo, da je treba dati večji poudarek poslovno tehničnemu sodelovanju in integracijskim procesom, vendar to ni rodilo posebnih sadov. Konkretni pogovori so sicer bili med tovarno »SUMI« iz Ljubljane in krškim »IMPERIALOM«, pa med SGP »PIONIR« iz Novega mesta in našo »SAVO«, vendar so tudi ti pogovori usahnil. Kaj je temu vzrok, je težko točno in brez dokazov odgovoriti. Grobi zaključek je mogoče le v tem, da po vsej ver-

jetnosti niso prišli do spoznanja, da beseda poslovno tehnično sodelovanje in integracija nista samo politična fraza marveč ekonomska nuja, ki bo imela iz dneva vdan večjo veljavo. Sindikat te procese vsestransko podpira, seveda pa morajo temeljiti na obojestranski koristi ter trdnosti in dolgoročni razvojni zasnovi ob upoštevanju določil samoupravljanja. Prav tako sindikat meni, da imamo v občini primere, pri katerih bi se morali odločneje zavzeti za razne oblike združevanja in delitve dela. To je področje kovinske predelovalne industrije in gostinstva družbenega sektorja.

Kakšne težave čutite sindikati pri zaposlovanju novih delavcev in kako je z vašim predlogom, da bi v občini ustanovili sklad za odpiranje novih delovnih mest?

— Ze nekaj let nazaj, predvsem pa po gospodarski reformi, število zaposlenih v naši občini pada, novih delovnih mest pa skorajda ni. Trenutno imamo na zavodu za zaposlovanje prijavljenih 405 oseb, ki iščejo zaposlitev. Iz osnovnih šol pride v naši občini na leto približno 500 otrok, od teh pa kar polovica želi zaposlitev. Na občinskem sindikalnem svetu smo prišli do spoznanja, da je treba zaposlovanju posvetiti večjo pozornost, odgovornost in organiziranost, zato smo lani predlagali občinski skupščini ustanovitev sklada za odpiranje novih delovnih mest. V ta sklad naj bi vse delovne organizacije prispevale 0,3 odstotka od bruto dohodka. S tem bi zbrali približno 90 do 100 milijonov starih dinarjev na leto. Ta sredstva bi usmerjali pod ugodnimi pogoji v tiste dejavnosti, ki imajo možnosti razvoja in vključevanja novih delavcev. Občinska skupščina je naš predlog sprejela in opozorila vse delovne organizacije na pomembnost ustanovitve tega sklada, vendar nekatera podjetja sploh niso odgovorila, kaj šele, da bi bila pripravljena prispevati v ta sklad. Sindikati smo na zadnji seji občinske skupščine ponovno postavili zahtevo po ustanovitvi takega sklada. Moram reči, da so odborniki pokazali veliko zavzetost za reševanje tega vprašanja in so sklenili na eni prihodnjih sej podrobno spregovoriti o vzrokih in težavah glede ustanovitve tega sklada. Naj dodam, da bomo sindikati v prihodnje še bolj kritično obravnavali vsa ključna vprašanja družbenega pomena, ker v tem vidimo tudi svojo vlogo in konkretne naloge.

R. S.

KOMENTATORJEV STOLPEC • KOMENTATORJEV STOLPEC

(Nadaljevanje s 1. strani)
Ali (po domače in naravnost) gospoda stuu smo vbriznili tolikšno dozo »pozitivnih injekcij«, da je še vedno omotično, namesto da bi dokončno ozdravelo.

Oglejmo si le nekaj posledic našega »korenitega« zdravljenja gospodarstva.

V letošnjem prvem tromesečju smo v primerjavi z lanskim povečali domačo proizvodnjo za 6 odstotkov, uvozili pa za 32 odstotkov več. Povpraševanje na domačem trgu se je namreč povečalo kar za 33 odstotkov, to pa pomeni, da je precej preveč denarja in kreditov v obtoku kot lani in, če smo hoteli »kriti«, kakor pravimo, smo morali povečati uvoz. To pa spet pomeni — naše dolgovanje v tujini. K sreči smo letos močno povečali tudi izvoz (v prvem četrtletju za 28 odstotkov v primerja-

pa ne dovolj ažurnega in doslednega ukrepanja Narodne banke v okviru njenih pooblastil glede na tekoča gospodarska gibanja.

Ti ukrepi so bistveno delovali na pospeševanje gospodarske aktivnosti in na splošno povečanje likvidnosti gospodarstva. Ker so podjetja v obdobju po reformi ob restriktivni politiki Narodne banke v precejšnji meri iz lastnih sredstev pokrila potrebe po obratnih sredstvih, je bil efekt ukrepov kreditne politike v letu 1968 nujno večji in je omogočil uporabo dodatnih kreditnih sredstev v druge namene. Narodna banka je sicer v letu 1969 sprejela nekatere ukrepe za omejitve kreditnega volumna, ki pa zaenkrat še niso vplivali na visoko konjukturo.

Kot izvor stabilnosti je posebej treba omeniti še nepri-merne ukrepe na področju zu-

Zakaj rastejo cene?

z enakim obdobjem lani, vendar ne toliko na račun povečan produktivnosti dela) ki se je npr. v industriji povečala le za okrog 10 odstotkov, kot na račun povečanja razširitev »blagovne liste« izvoza. A kar je najbolj vznemirjajoče: osebne dohodke smo v prvih 4 mesecih letošnjega leta povečali za 17 odstotkov v primerjavi z enakim obdobjem lani — kar skoraj vidimo brez »kritja« s povečano produktivnostjo dela.

Stara modrost je: človek živi tako, kot more. Zato bi bilo napak, če bi krivice za prehitro zajemanje v sledi »razpoložljivih sredstev« iskali v gospodarstvu. Bolj prav bo, če vprašamo: kaj omogoča takšno potratnost, ki pelje v inflacijo in ogroža uresničitev reforme.

Najbolje, da damo besedo kar gospodarstvenikom. Tako-le pravijo:

»Vire inflacijskih pritiskov je treba iskati v gospodarskih gibanjih in v ukrepih, ki so bili sprejeti predvsem v zvezi s spremembo v kreditni politiki, ki so imele za posledico bistveno povečanje monetarnega volumna v sredini leta 1968. Sprejeti ukrepi so bili deloma odraz preorientacije v politiki federacije, zlasti glede zagotavljanja sredstev za zvezno investicije v zvezi s srednjeročnim družbenim planom, dinamičnejšega financiranja razvoja nerazvitih področij, razširjenega reeskonta ter povečanega kreditiranja izvoza opreme, ladij in investicijskih del v tujini na kredit, deloma

nanjtrgovinske menjave. Pospeševal se je uvoz iz klirinških držav s kreditiranjem domačih kupcev za tek uvoz, pri tem pa so na teh računih še vedno ostali visoki presežki. Na drugi strani pa se je še nadalje pospeševalo kreditiranje izvoza opreme in investicijskih del v tujini.

Drug pomemben vir nestabilnosti pa je dokaj splošna orientacija na povečano zaščito domače proizvodnje s sprejetjem novih restriktivnih ukrepov na področju zunanjtrgovinskega režima, kar je imelo za posledico monopolen položaj določenih grupacij in dvig cen za njihove proizvode.

Premiki v notranji potrošnji so nedvomno tudi vplivali na izkazane tendence nestabilnosti, vendar so drugotnega pomena. Pri tem omenjamo predvsem hitrejši porast investicijske potrošnje, medtem ko je porast osebne potrošnje nekoliko počasnejši. Situacija v posameznih proračunih v letu 1969 je različna. Zvezni proračun ima zagotovljene visoke dohoda, medtem ko so republiški in medobčinski proračuni po posameznih republikah v različnem položaju.

Nekoliko zapleteno, kljub temu pa je med vrsticami moč prebrati, da je za naraščanje cen največ kriva nerefornirana centralistična gospodarska politika, ki jo oblikujejo uravnilovsko-politični pritiski nespobnih in podpoprečno produktivnih delov gospodarstva.

VINKO BLATNIK

REZERVIRANO ZA STANOVANJSKO GOSPODARSTVO STANDARD

Koliko bodo veljale družinske stanovanjske hiše

V tej rubriki smo vam že dokaj podrobno predstavili sosesko SŠ — 9 Koseze in deloma tudi sosesko SŠ — 10 Draveljska gmajna, kjer bo stanovanjsko podjetje Standard zgradilo blizu 1000 družinskih stanovanjskih hiš najrazličnejših tipov in blizu 2500 stanovanj v blokih. V zadnjem prispevku smo vam dokaj podrobno povedali, kako priti do stanovanjske družinske hiše, najprej v Kosezah in kasneje še v Draveljski gmajni, kjer bo po približni oceni dobilo svoje domove blizu 10.000 ljudi.

Vsakogar pa, ki spremlja naše zapiske o pripravah na gradnjo ene najlepših sosesk v Ljubljani, prav gotovo zanima, koliko bo moral odšteti na primer za pritlično hišo, enoinpoletažno hišo, vrstno ali atrijsko hišo, ki jih bo mogoče zgraditi v soseski Koseze in za katere imajo na Standardu že pripravljene načrte.

»C natančnih cenah za vse te hiše bi zdaj še težko govorili, je pojasnil tovariš Jelenc, vodja komercialne službe pri »Standardu«, zato vam bom lahko posredoval le projektantske cene za vsako hišo, zgrajeno do tretje faze, se pravi do strehe. Lahko pa že zdaj povem, da bodo dokončne cene za vse omenjene hiše nekoliko ugodnejše, kot so jih predvideli projektanti. Na vsakem koraku se trudimo, da bi gradnjo v soseski v Kosezah kar najbolj pocenili, tako da bi ceno družinskih hiš približali tudi ljudem s tanjšimi listnicami...«

Kakšne so torej okvirne cene družinskih hiš, ki jih bo mogoče zgraditi v Kosezah?

Za enoinpoletažno hišo bo gradnja do tretje faze, se pravi do strehe, veljala blizu 13 milijonov starih dinarjev. Potem pa bo moral kupec odšteti še za zemljišče, če je na primer parcela velika 400 m² še milijon 720 tisoč starih dinarjev, za komunalno ureditev milijon in pol starih dinarjev, za ceste, javno razsvetljavo, odvodnjavanje itd.

blizu 800 tisoč starih dinarjev in za vsoto potrebno dokumentacijo ter nadzorstvo pri gradnji še 300 tisoč starih dinarjev. Torej, če prištejemo še vse to, bo enoinpoletažna hiša v soseski Koseze, zgrajena do tretje faze, veljala blizu 17 milijonov 300 tisoč starih dinarjev.

Za atrijsko hišo bo veljala gradnja do tretje faze blizu 16 milijonov starih dinarjev, drugi stroški bodo podobni kot pri enoinpoletažni družinski hiši, oziroma za toliko manjši, kolikor bo manjše zemljišče. Atrijska hiša do tretje faze gradnje bo torej veljala, če upoštevamo parcelo 400 m², nekaj nad 20 milijonov starih dinarjev.

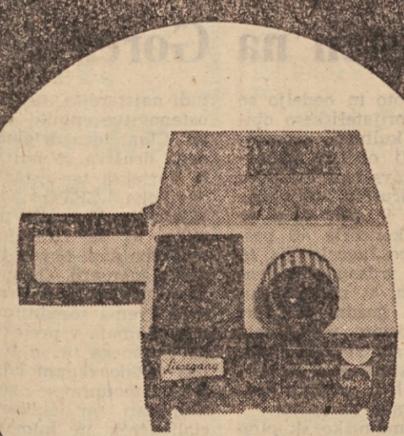
Za vrstno ali veržno hišo bo veljala gradnja do tretje faze blizu 12 in pol milijona starih dinarjev, če pa prištejemo še odkup zemljišča, gradnjo komunalnih naprav ter ureditev cest, javne razsvetljave, odvodnjavanje in ustrezno potrebno dokumentacijo, potem bo treba za to hišo, zgrajeno do tretje faze, odšteti 16 milijonov starih din.

Za pritlično hišo bo gradnja do tretje faze veljala blizu 10 milijonov 796 tisoč starih dinarjev. Pri tej hiši bodo stroški za

odkup zemljišča, za komunalno ureditev in za vse drugo blizu 2,5 milijona starih dinarjev, kar pomeni, da bo moral kupec za to hišo, zgrajeno do tretje faze, odšteti nekaj več kot 12,5 milijona starih dinarjev.

Kot smo že naglasili, so to le projektantske cene. Cena se bo za vsako hišo spremenila le toliko, kolikor bo večja ali manjša gradbena parcela.

Ob tej priložnosti naj povemo še to, da se kupci najraje odločajo za gradnjo individualnih enoinpoletažnih družinskih hiš, potem za vrstne ali veržne enonadstropne hiše, najmanj zanimanja pa kažejo kupci za atrijske družinske hiše. Doslej so pri Stanovanjskem gospodarstvu Standard oddali zemljišče že 280 kupcem, s katerimi te dni sklepajo tudi naročilne pogodbe. Od teh kupcev jih bo letos lahko začelo graditi družinske hiše blizu 150, drugi pa bodo prišli z gradnjo na vrsto prihodnje leto. Tudi tisti, ki se še zanimajo za gradnjo lastne družinske hiše v soseski v Kosezah, bodo iz že omenjenih razlogov lahko pričeli z gradnjo prihodnje leto, čeprav pogodbo lahko sklenejo že zdaj.

AVTOMATSKI DIAPROJEKTOR A-15

Ostra in jasna slika, daljinsko upravljanje menjave diapozitivov, kooperacija s firmo Ed. Liesegang, Düsseldorf.

Ljubljana, Kotnikova 18, telefon 311.129

KOMENTAR

(Nadaljevanje s 1. strani)

za razdelitev sredstev za financiranje dejavnosti srednjih šol v letu 1969.

Pustimo ob strani zmotno vero vseh tistih, ki so bili prepričani, da je potreben le prenos financiranja srednjih šol v Izobraževalno skupnost SRS, pa bodo rešeni vsi problemi. V zelo razgibani razpravi na omenjenih dveh sejah skupščine RISK so namreč ugotovljali, da v finančnem načrtu predvidena vsota 116 milijonov za financiranje tega šolstva očitno ne zadostuje (potrebovali bi 135 milijonov), zato da so predlagani nekateri restriktivni ukrepi v predloženih kriterijih za financiranje dejavnosti srednjih šol, ki pa niso sprejemljivi. Ta živahna razprava je tekla tudi pod dojmom, da bo področje vzgoje in izobraževanja zdaj, ko

več. To pa je zelo pomembna ugotovitev, h kateri se bom še povrnila.

Ze doslej je izvršni odbor RISK prejel prijave za 55 novih oddelkov, ki naj bi jih odprli to jesen. In ker bodo morale poklicne šole sprejeti jeseni vse, ki bodo sklenili učne pogodbe, lahko računamo na 65 novih oddelkov. In ker ti novi oddelki pomenijo več dejavnosti, ki naj jo financira RISK, bodo v skladu z zakonom morali seveda Izvršnemu svetu SRS predložiti materialni zahtevek za njihovo pokritje.

Na videz sem se oddaljila od uvodno nakazanega problema. Res pa je, da so prav težave pri letošnjem financiranju srednjega šolstva povzročile, da so člani skupščine s toliko večjo nejevoljo načeli razpravo o predvidenih ukrepih v zvezi s porastom mase osebnih dohodkov za 18 odstotkov v prvem tromesečju. Naj ob tej priložnosti povem, da je izvršni odbor RISK letošnje težave v financiranju srednjega šolstva predvi-

MAJHEN DENAR VELIK PROBLEM.

Kljub temu, da je indeks mase osebnih dohodkov porasel na 118, so prosvetni delavci letos šele maja prvič občutili letošnje sanacije na področju izobraževanja. Dotok sredstev v januarju 1969 je bil komaj 65% (lani 38%), konec maja pa 91,6% (71,2 iz prometnega davka in 98 iz prispevka na osebne dohodke).

Tudi če bi se po zdaj predvideni oceni letne rasti osebnih dohodkov (indeks 112,5) nateklo za vzgojo in izobraževanje 35 milijonov več sredstev, bi od tega na RISK odpadlo le 15 milijonov, ostalo bi dobile temeljne izobraževalne skupnosti. Pri tem, da so letošnja obratna sredstva RISK izčrpana in da je predviden letni izpad od prispevka na prometni davek kar 5 milijonov (ker je Skupščina SRS letos naknadno znižala stopnje prometnega davka za avtomobile in kmetijske stroje), bo ostalo viška komaj 10 mili-

NAJ BI NE BIL ZA MAJHEN DENAR VELIK PROBLEM

se bo očitno nateklo v njihove sklade nekaj več denarja, znašlo pred tem, da bo družba te viške blokiral.

Cepprav so predloženi kriteriji upoštevali osebne dohodke pedagoških delavcev na ravni sanacijskega načrta (s srednje izobrazbo na predmetni stopnji 1200, z višjo izobrazbo 1350 in z visoko izobrazbo 1600 din), 6-odstotno povečanje sredstev za materialne izdatke, pa sta poleg nekaterih manjših pripomb ostali sporni zlasti dve določili. Prvič, da se sredstva za osebne dohodke ostalih zaposlenih na zavodih (poleg pedagoških delavcev), izračunana na osnovi predloženih kriterijev, zmanjšajo za 30 odstotkov. In drugič, da skupna sredstva za osebne dohodke vseh zaposlenih na poklicnih in zdravstvenih šolah in njihova materialna sredstva v šolskem letu 1969 ne smejo presegati 15 odstotkov povečanja sredstev v primerjavi s poračili temeljnih izobraževalnih skupnosti tem šolam v letu 1968.

Prvo zgoraj citirano sporno določilo so vendarle sprejeli. Dogovorili so se naj velja v načelu, podrobnejše preverjanje števila zaposlenih poleg pedagoških delavcev na zavodih pa bo dalo šele točen odgovor na vprašanje, kdo bi prejel največ in kdo premalo. Res je namreč, da razmerje med 84 milijoni za pedagoške delavce v tem šolstvu in 24 milijoni za ostale delavce kaže, da s tem razmerjem nekaj ni v redu, saj je to približno 30 odstotkov vseh sredstev za osebne dohodke, medtem ko ostalemu šolstvu RISK priznava za osebne dohodke nepedagoških delavcev le 20 odstotkov.

Drugo sporno določilo pa so izločili. Če bi namreč veljala predvidena restriktivna za zdravstvene in poklicne šole, so dejali, bi to pomenilo, da bi primanjkljaj sredstev za lani na novo ustanovljenih 94 oddelkov nosili na svojih plečih prosvetni delavci. Ugotovljali so, da prilicani indeksi o znižanju ali porastu letošnjih sredstev za posamezne šole od 55 (Srednja šola za telesno vzgojo v Mariboru, ki obstaja zadnje leto pred dokončno ukinitvijo) do 199 (šola za gostince v Novem mestu) niso primerljivi, dokler ne poznamo odgovora, kje gre za nove oddelke. Samo poklicne šole so lani odprle 75 novih oddelkov, kar je vsekakor v skladu z družbeno težnjo, da v Sloveniji popravimo nezadovoljivo kvalifikacijsko strukturo zaposlenih. Torej bo potrebno tudi v tem šolstvu dobiti do jeseni podrobnejši vpogled v realnost ali nerealnost njihovih izračunov, zlasti še zato, ker lastni dohodki šol, ki imajo svoje učne delavnice, v letošnji kalkulaciji dohodkov srednjega šolstva niso znani in upoštevani.

Spremembe tega in še nekaterih kriterijev za financiranje srednjih šol v letošnjem letu so povzročile, da je skupščina RISK krepko posegla v obratna sredstva (s skoraj 10 milijoni) in da obratnih sredstev letos ni

ranju srednjega šolstva predvideval, saj je že lani junija v prvem osnutku predlogov ukrepov za ureditev financiranja vzgoje in izobraževanja v letu 1969, ki ga je predložil izvršnemu svetu SRS, pa tudi skupščini SRS, opozoril, da predvidena sredstva za srednje šolstvo ne predstavljajo potrebnih sredstev v celoti za leto 1969 in so zato le orientacijski izračun, ki se ne more dati enakovredne cene pedagoškemu delu na srednjih šolah glede na ceno v osnovnih in drugih šolah; srednje šolstvo bo potrebno proučiti še z vidika racionalizacije in z vidika enotne vsebinske ureditve z zakonskimi določili.

Predstavniki izvršnega sveta dr. Bračič je članom skupščine pojasnil, da bo Izvršni svet SRS predlagal skupščini ukrepe tako za odpravljanje izvorov zdaj zatečenega stanja glede gibanja osebnih dohodkov kot za področje splošne potrošnje. Dejal je, da smo premalo opozarjali tiste, ki so z osebnimi dohodki odhajali visoko preko vseh družbenih dogovorov, da smo v naši družbi sprejeli načelo enakovrednega nagradjevanja, se pravi, da splošnemu visokemu povišanju osebnih dohodkov mora slediti tudi visok osebni dohodek v družbenih službah. Dalje je pojasnil, kdo bi izvršni svet predloge ukrepov predložil skupščini v začetku julija. Kar zadeva področje izobraževanja, je izvršni svet odločen vztrajati tudi v letu 1970 na izpolnitvi sanacijskega načrta, zaenkrat pa apelira na finančno disciplino v okviru sredstev, predvidenih s finančnim načrtom. Iz več dotečenih sredstev na račun izobraževalnih skupnosti naj bi morala v drugem letu že v celoti formirati 1-odstotno obvezno rezervno. Izvršni svet pa je odločno proti, da bi se zmanjševale prispevne stopnje.

Na osnovi živahne razprave s tem v zvezi je skupščina RISK oblikovala svoje stališče, v katerem med drugim pravi, da v skladu z družbenimi dogovori in sprejetimi obveznostmi pa tudi v skladu z uveljavljenim sistemom samoupravljanja na tem področju ni mogoče v nobenem primeru znižati prispevne stopnje za izobraževanje in vzgojo, niti odvzeti ali blokirati tista sredstva, ki bi se eventualno natekla v sklade izobraževalne skupnosti nad načrtovanimi. Skupščina izobraževalne skupnosti SRS je tudi naložila izvršnemu odboru, naj takoj pripravi osnovni program za porabo sredstev, ki bi se morbiti natekla za financiranje izobraževanja in vzgoje nad predvidevanji finančnega načrta in naj se čimprej predloži skupščini SRS in njenemu izvršnemu svetu.

V zadnjem poglavju tega komentarja naj mi bo dovoljeno, da opozorim na nekaj številk, ki bodo pokazale, da je načelno stališče skupščine RISK seveda povsem pravilno. Da pa se ob soočenju s številkami vsiljuje v naslovu zapisana misel: NAJ BI NE BIL ZA

jonov din, za katere se zdaj vsi upravičeno boje, da bi jih odpravili. Skupaj z 10 milijoni obvezne rezerve pa bo teh 10 milijonov v obratnih sredstvih RISK komajda zadostovalo, da bi v januarju in februarju 1970 lahko izplačali dohodek. Ni kaj vzeti, ker bo treba še dosti dodati. Zelo prav so namreč imeli tisti na skupščini RISK in na to je opozorilo tudi predsedstvo RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije, da bo namreč v letu 1970 potrebno pokriti kar 22,5-odstotno razliko med osebnimi dohodki prosvetnih delavcev in gospodarstva v letu 1969. To bo napor, ki ga bomo kljub vsemu dolžni storiti.

SONJA GAŠPERŠIČ

20 let organiziranega izobraževanja odraslih v Ljubljani

Delavska univerza »Boris Kidrič«, Ljubljana, je na prvi letni konferenci, ki je bila 19. junija letos, proslavila tudi 10-letnico ustanovitve delavskih univerz v Sloveniji. Ob tej priložnosti je bila odprta tudi razstava o delu tega zavoda.

Letos bodo v večini občinskih središč proslavili 10-letnico obstoja svojih delavskih univerz. 3. decembra bo minilo 10 let, odkar je bila ustanovljena Zveza delavskih in ljudskih univerz Slovenije.

Tej obletnici se je pridružila tudi delavska univerza »Boris Kidrič«, Ljubljana, ki slavi že 20-letnico izobraževanja v Ljubljani.

Ze leta 1949 zasledimo prvo izobraževanje v centralni ljudski univerzi, ki je bila pod okriljem Sveta svobod in prosvetnih društev. Iz dokumentacije, ki je na razpolago od leta 1953 dalje, lahko natančneje spremljamo dejavnost ljudske univerze okraja Ljubljana. Leta 1953 se pojavi prvič formiranje delavske univerze, ki je delovala v sklopu ljudske univerze okraja Ljubljana.

Ob pregledu razvojne poti izobraževanja ugotavljamo, da je bilo leta 1949 v Ljubljani jezikovno izobraževanje, in sicer so bili navadni jezikovni tečaji, 1953 pa se pojavijo intenzivni, medtem ko so bili 1957 že dopisni jezikovni tečajji pri ljudski univerzi okraja Ljubljana.

Ob formiranju izobraževanja zasledimo predavanja o vzgoji, šolo za starše pa prvič omenjajo 1956. leta.

Prva predavanja o samoupravljanju so bila leta 1953, štiri leta pozneje pa so bili že organizirani seminarji za organe upravljanja. Politična ekonomska šola je bila v programu prvič 1963. leta, medtem ko so bila predavanja iz ekonomije že prej.

Od Sveta svobod in prosvetnih društev se je odcepila ljudska univerza okraja Ljubljana in postala zavod s samostojnim financiranjem leta 1957. Ta zavod se je preimenoval v delavsko univerzo, katere ime nosi še danes.

Pred desetimi leti je imela delavska univerza okraja Ljubljana že oddelek za ideološko-politično izobraževanje, oddelek za družbeno-ekonomsko izobraževanje, oddelek za organizacijo in produktivnost v gospodarstvu, oddelek za strokovno in splošno izobraževanje, oddelek za poljudnoznanstveno izobraževanje in jezikovne tečaje. V sklopu delavske univerze okraja Ljubljana je bilo takrat 8 delavskih univerz, 3 ljudske univerze in 5 izobraževalnih komisij.

Delavska univerza okraja Ljubljana se je leta 1961 razdelila v pet delavskih univerz, ki so bile v središčih ljubljanskih občin. Ponovno je prišlo do združitve 5 let pozneje, ko so se združile z delavsko univerzo »Boris Kidrič« šel delavska univerza Vič-Rudnik in delavska univerza Šiška, medtem ko se ji je naslednje leto pridružila še delavska univerza Grosuplje.

Kljub prizadevanjem, da bi imeli v Ljubljani eno delavsko univerzo, delujejo v naši prestolnici poleg delavske univerze »Boris Kidrič« še delavska univerza Moste-Polje in delavska univerza Bežigrad.

Ob pregledu dejavnosti delavske univerze »Boris Kidrič« Ljubljana ugotavljamo, da se je njena dejavnost kvalitativno kot kvantitativno znatno izboljšala. Tako je v izobraževalnem letu 1966/67 bilo na raznih seminarjih, tečajih in predavanjih 13.394 udeležencev, v zadnjem izobraževalnem letu pa kar 39.356 udeležencev. Tudi število izobraževalnih ur se je znatno povečalo, in sicer od 12.900 na

22.809. V letošnjem letu smo imeli 450 izobraževalnih oblik in 522 predavanj.

Posebno skrb so posvetili izobraževanju samoupravnih organov članov delovnih skupnosti in družbeno političnih organizacij.

Zanjo so izvedli 84 seminarjev, kjer je bilo 2.014 udeležencev, 263 predavanj pa je poslušalo okrog 9000 ljudi. V strokovno izobraževanje je bilo vključenih 2872 slušateljev, ki so obiskali 115 izobraževalnih oblik. V splošnem izobraževanju je sodelovalo 2530 slušateljev, v osnovni šoli pa se jih je šolalo 432.

Na 31 tečajih iz obrambne vzgoje in civilne zaščite je sodelovalo 873 slušateljev, na 271 predavanjih pa je bilo 17.884 občanov iz vseh ljubljanskih občin.

V 114 tečajih, kjer si je 2540 slušateljev pridobivalo in izpopolnjevalo znanje tujih jezikov so v letošnji sezoni vsebinsko izpopolnili poučevanje nemščine, angleščine, francoščine, italijanščine, španščine, švedščine in ruščine ter angleške in nemške poslovne korespondence.

Zadnje leto so predvsem skrbeli za skripta in publikacije. Izdali so več priročnikov, ki so hkrati uspešni učni pripomočki v izobraževalnih oblikah. Za udeležence izobraževalnih oblik so pripravili poleg priročnikov še 4530 izvodov raznih skript in tez.

Za preverjanje prejšnjega znanja in znanja slušateljev, pridobljenega v izobraževalnem procesu, so uporabljali naloge objektivnega tipa, za ugotavljanje sposobnosti posameznikov pa psihološke teste. V delovnih organizacijah so tudi preizkušali znanje tujih jezikov. Izobraževalne oblike so ocenjevali s pomočjo anket, ocen ter mnenj, ki so jih dali udeleženci in delovne organizacije. Ugotovitve so jim pomagale pri programiranju in izobraževanju in na ta način so lažje zaključili uspešno izobraževalno leto.

MILENKO ROS

DOPIŠNA DELAVSKA UNIVERZA V LJUBLJANI

RAZPISUJE

vpis v dopisne šole

- osnovnošolsko izobraževanje (5., 6., 7. in 8. razred)
- administrativna šola (dveletna)
- pripravljalni oddelek za vpis v tretji letnik štiriletne administrativne šole
- ekonomska srednja šola
- tehniška šola (za strojno, elektrotehniško, lesnoindustrijsko in kemijsko stroko)
- delovodska šola (za strojno stroko)
- poklicna šola kovinarske stroke

vpis v dopišne tečaje

- tečaj nemškega in italijanskega jezika
- tečaj tehniškega risanja
- začetni tečaj knjigovodstva z analitično evidenco
- tečaj finančnega knjigovodstva
- tečaj za skladiščenje
- tečaj za kontrolorje in predelavce v kovinarski stroki
- tečaj za varnost pri delu
- tečaj za letno preverjanje znanja iz varstva pri delu

VPISUJEMO V JUNIJU, SEPTEMBRU IN OKTOBRU.

Podrobnosti o sistemu dopisnega izobraževanja, učnem programu in pogojih za vpis boste lahko zvedeli iz prospekta, ki vam ga pošljemo na vašo zahtevo.

SVOJ NASLOV NAPIŠITE S TISKANIMI ČRKAMI.

Za prospekt pošljite 2 dinarja na naslov: DOPIŠNA DELAVSKA UNIVERZA LJUBLJANA, Parmova 39, telefon 316-043, 312-141, poštni predal 106.

DOPIŠNIKI JAVLJAJO

V gosteh na Goreniskem

Minulo soboto in nedeljo so se mudili na prijateljskem obisku pri Zvezi kulturno prosvetnih organizacij občine Radovljica člani delavskega kulturno umetniškega društva »Sloboda« iz Varaždina. V tem času so priredili dva koncerta »S pesmijo in plesi po Jugoslaviji«, in sicer v soboto v festivalni dvorani na Bledu, v nedeljo popoldan pa na godzni jasi pri Šobčevem bajerju v Lescah. Oba koncerta sta zbudila mnogo zanimanja zlasti med obiskovalci gorenjskih turističnih krajev kot tudi med domačini.

Kulturno umetniško skupino »Sloboda« iz Varaždina sestavljajo moški in mešani pevski zbor, tamburaški orkester, folklorna skupina ter instrumentalni trio. V zaključnem prizoru iz Gotovčeve opere Ero z onega sveta pa je skupaj z gosti nastopil tudi orkester glasbene šole iz Radovljice.

»Sloboda« Varaždin je osrednja kulturna amaterska organizacija tega mesta, obenem pa

tudi najstarejša, saj je od njene ustanovitve minilo letos že 65 let. Člani tega delavskega kulturnega društva so največ delavci iz Varteksa ter uslužbenci. Razdvojljka ZKPO vzdržuje »Sloboda« Varaždin prijateljske stike, ki se izražajo zlasti v medsebojnih obiskih ter z izmenjavo izkušenj. Osnovni namen je, da se poglobljene bratskih vezi med dvema sosednjima narodoma, ki imata v preteklosti mnogo skupnega in ju tudi dandanes vežejo skupni cilji: zgraditev samoupravne socialistične skupnosti ter oblikovanje socialističnih in humanih odnosov.

Lani sta obiskala Varaždin pevska zbor iz Kroke in Podnarta, pred štirinajstimi dnevi je nastopila na veliki mednarodni prireditvi v Varaždinu folklorna skupina iz Bohinjske Bistrice. Oktobra letos pa bo še en obisk v tem kraju. Skupine je ZKPO že določila.

JOŽE BOHINC

Izobraževanje članov organov samoupravljanja

V mariborski tovarni avtomobilov in motorjev je pravkar v teku krajši seminar za člane nekaterih komisij pri svetih delovnih, obratnih in poslovnih enot. Seminar je pripravil center za izobraževanje skupaj z organi upravljanja, in sicer za 123 članov komisij za varstvo pri delu, 215 članov komisij za delovna razmerja in osebne dohodke ter za 165 članov komisij za varstvo delovnih dolžno-

sti. Program seminarja je prilagojen vlogi in delu omenjenih komisij, tako da se bodo člani posameznih komisij seznanili na seminarju z značilnostmi dela teh komisij v podjetju.

V TAM se bo začel 24. junija tudi 15-urni seminar za novozvoljene člane delavskega sveta, upravnega odbora in za predsednike svetov delovnih, poslovnih in obratnih enot. Na

seminarju se bodo novoizvoljeni člani organov upravljanja podrobneje seznanili s samoupravno zakonodajo in pozitivnimi zakonskimi predpisi, s stvarjanjem in delitvijo delovnega podjetja in osebnega dohodka, z vsebino dela delavskega sveta, z nalogami svetov delovnih, poslovnih in obratnih enot, s samoupravno odgovornostjo in drugim.

ADI ZUNEČ

inles OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA
ribnica KREDIT

Športni dan v Domžalah

Medtem ko so delavci, športniki vodnih skupnosti SRS, doslej tekmovali na svojih tradicionalnih srečanjih le v kegljanju, streljanju, odbojki in šahu, so letos svoj program popestrili kar s štirimi novimi športnimi panogami: malim nogometom, balinanjem, plavanjem in namiznim tenišom...

Malokdaj je v Športnem centru v Domžalah tako živahno, kot je bilo minulo soboto.

Na kopaljšču, kegljišču, igrišču za mali nogomet, balinišču... povsod sta vladala vrvež in praznično razpoloženje.

Na slehernem koraku nasmejani ljudje, povsod razpoloženi obrazi... V domžalskem športnem centru so se namreč zbrali predstavniki sindikalnih organizacij vodnih skupnosti SRS, da se pomerijo med saboj, seveda to pot — na športnem področju. »Ze ob štirih zjutraj smo...« na pot, da smo lahko prišli dovolj zgodaj na športno mesto... mi je pripovedoval prijatelj Stefan, ki je prišel v Domžale tekmovalce iz Murske Sobotice.

Stala sva ob robu igrišča in gledala srečanje v našem nogometu.

»Glej, kako so ljudje kljub dolgem potovanju razpoloženi. Se dobro...« je dodal Stefan, »da ne dežuje. Tega smo se najbolj bali. Med potovanjem je namreč lilo kot iz stropa...«

Da bi zvedeli kaj več o letošnjem IV. športnem srečanju predstavnikov sindikalnih organizacij vodnih skupnosti SRS, smo poiskali med drugimi tudi inž. Staneta Briča, pokrovitelja iger, in Radoslava Čizmana, predsednika sindikalne organizacije vodne skupnosti Ljubljana. Prijazno sta se odzvala našemu vabilu in povedala za Delavsko enotnost tole:

»Osnovni namen naših športnih iger je, da se po dolgem času snidemo, razvedrilo in vsaj

za nekaj uric pozabimo na lo-pato, na trdo vsakdanje delo,« nam je povedal inž. Brič in nadaljeval: »Osebo se mi zdi zelo zanimivo dejstvo, da so ti ljudje, v glavnem težki delavci, tako zagnani pri športu in da o kakšni utrujenosti, ki bi jo človek od njih pričakoval, tako rekoč ni govora. Kar pogledate jih... kakšen elan! To je zamej le dokaz več, da potrebujejo športno rekreacijo tudi fizični delavci in ne le tisti s sedečimi poklici.«

Radoslav Čizman je dopolnil inž. Briča z naslednjimi besedami:

»Želja po aktivnem razvedrilu, po športni rekreaciji, raste med našimi ljudmi iz leta v leto. Medtem, ko smo na primer vse do letos tekmovali le v štirih športnih disciplinah, smo morali letos svoj program, predvsem na željo nastopajočih, močno razširiti. Tako tekmujejo danes naši delavci kar v osmih športnih panogah, med drugim tudi v plavanju...«

Vsekakor je pohvale vredno dejstvo, da se organizatorji niso ustrašili tako zahtevnega dela

in da so si upali vključiti v tekmovalni program celo plavanje. Vsa čast!

No, krivični bi bili, če na tem mestu ne bi izrekli vsega priznanja tudi domžalski občinski zvezi za telesno kulturo, ki je šla organizatorjem na roko, kolikor je bilo v njeni moči.

Kmalu popoldne so bila tekmovanja v Domžalah končana. Več kot 150 športnikov si je odahnilo. Posebno tisti, ki so morali nastopiti v več disciplinah...

S tem pa skupnega programa še ni bilo konec. Udeleženci je čakalo še skupno kosilo, potlej izlet v Kamniško Bistrico, zvečer pa slavnostna večerja s podelitvijo priznanj.

TO POT LOVORIKE SAVINJČANOM!

Medtem ko prvo mesto v skupni uvrstitvi na minulih športnih igrah predstavnikov vodnih skupnosti Slovenije to pot ni bilo vprašanje, saj so premočno zmagovalci iz Savinjske doline, so bile razlike

med četrto, peto in šesto uvrščenimi ekipami vodnih skupnosti tako rekoč minimalne.

Sicer pa o jakosti nastopajočih najbolj nazorno govori končni vrstni red, ki je naslednji:

1. SVS Savinja Celje — 27,5 točke, 2. SVS Drava — Mura Maribor — 22, 3. SVS Dolenjske Novo mesto — 16, 4. Ljubljana — Sava — 15,5, 5. SVS Primorske Koper — 13 in 6. Zavod za VG SRS Ljubljana — 12 točk.

Glede na posamezne panoge pa je končni vrstni red na minulih športnih igrah predstavnikov vodnih skupnosti Slovenije naslednji:

Kegljanje: 1. SVS Drava — Mura Maribor — 425 kegljev, 2. SVS Primorske Koper — 420, 3. SVS Celje — 395, 4. SVS Dolenjske Novo mesto — 364, 5. SVS Ljubljana — Sava — 342 in 6. SVS — Zavod za VG SRS — 235 kegljev;

Odbojka: 1. SVS Savinja — Celje — 4 točke, 2. SVS Drava — Mura Maribor — 2 in 3. SVS Ljubljana — Sava — 0 točk;

Mali nogomet: 1. SVS Ljubljana — Sava — 3 točke, 2. SVS Celje — Savinja — 2, 3. SVS Drava — Mura — Maribor — 0 točk;

Balinanje: 1. Zavod za VG SRS Ljubljana — 4 točke, 2. SVS Ljubljana — Sava — 2 točke in 3. SVS Dolenjske Novo mesto — 0 točk;

Plavanje 2 x 50 m: 1. SVS Savinja — Celje — 70,8, 2. Zavod VG SRS Ljubljana — 86,5, 3. SVS Dolenjske Novo mesto — 50,0, 4. SVS Ljubljana — Sava — 91,8 in 5. SVS Drava — Mura Maribor — 92,3 sekunde;

Namizni tenis: 1. SVS Savinja — Celje, 2. SVS Drava — Mura — Maribor, 3. SVS Dolenjske Novo mesto in 4. mesto Zavod za VG SRS Ljubljana;

Streljanje: 1. SVS Savinja — Celje — 554 krogov, 2.—3. SVS Primorske — Koper, SVS Ljubljana Sava 548, 4. SVS Drava — Mura — Maribor 529, 5. SVS Dolenjske Novo mesto 385 in 6. Zavod za VG SRS Ljubljana 292 krogov;

Šah: 1. SVS Drava — Mura — Maribor 12,5 točke, 2. SVS Dolenjske Novo mesto 10,5, 3. do 4. SVS Savinja — Celje, SVS Primorske — Koper 10, 5. Zavod za VG SRS Ljubljana 9 in 6. mesto SVS Ljubljana — Sava 8 točk.

A. ULAGA

Prvenstvo v mnogoboju

Minulo nedeljo je bilo na letnem telovadišču TVD Partizan Narodni dom tekmovanje v partizanskem mnogoboju, na katerem so sodelovala skoraj vsa slovenska partizanska društva.

Nastopajočih je bilo več kot 600...

Poleg pionirjev in pionirk, mladincev in mladink, članov in članic so letos nastopile tudi starejše članice, in sicer iz Narodnega doma (Lj) in Partizana Celje (Gaberje). Na račun velikega števila nastopajočih in pa razmeroma majhnega tekmovalnega prostora se je tekmovanje nekoliko razvleklo, sicer pa je v celoti uspelo.

RAVNE NA KOROŠKEM

Komisija za rekreacijo pri občinski zvezi za telesno kulturo je organizirala občinsko sindikalno prvenstvo v namiznem tenisu. Tekmovalce so ekipe ter posamezniki — moški in ženske. REZULTATI MOŠKI POSAMEZNO DO 35 LET — 1. Andric (Rudnik Mežica), 2. Bavce (Zelezarna Ravne), 3. Steharnik (Rudnik Mežica); MOŠKI NAD 35 LET — 1. Metelko (Zelezarna Ravne), 2. Les (Zelezarna Ravne), 3. Gostencnik (Zelezarna Ravne); MOŠKI EKIPNO — 1. Zelezarna Ravne, 2. Rudnik Mežica, 3. Rudnik Mežica I. l. d. ZENSKE POSAMEZNO — 1. Bavce (Zelezarna Ravne), 2. Makulen (Vrtec Mežica) l. d. ZENSKE EKIPNO — 1. Zelezarna Ravne, 2. Zavod za soc. zav. Ravne l. d. Zmagovalci so dobili pokale.

I. P.

Srečanje z Branimirjem Majderjem

BRANIMIR MAJDER, profesor telesne vzgoje na karlovški gimnaziji, je prav gotovo najbolj zaslužen človek, da ima Karlovac danes takšno športno dvorano, ki jo težko najdemo kjerkoli v Evropi. Po funkcionalnosti je v vseh pogledih prav gotovo mnogo boljša kot ljubljanska hala Tivoli. Se pravi, da je dovolj prostorna, svetla in ima vse tiste spremljajoče objekte, kot so garderobe, umivalnice, razni pomožni prostori, skratka vse, kar sodi k takšni dvorani, ki jo v Karlovcu uradno imenujejo »Solska športna dvorana«.

»Tako ime nosi dvorana zavoljo tega, ker smo dvorano v glavnem zgradili iz denarja, ki so ga občani Karlovca prispevali kot samoprispevek za izgradnjo šolskih objektov, se pravi tudi telovadnice,« je najprej pojasnil Branimir Majder.

Solska športna dvorana v Karlovcu je bila zgrajena pred letom dni in pol. Gradnja in

vsa notranja oprema sta veljali komaj 900 milijonov starih dinarjev.

»Danes je ta športna dvorana zanesljivo vredna milijardo in pol starih dinarjev,« je dodal Branimir Majder. On sam je namreč napravil gradbeni program in program opreme za dvorano, projekte pa je izdelala karlovška projektantska skupina AGI 46. Dvorano je zgradilo domače gradbeno podjetje Novotehna, opremila pa sta jo slovenski podjetji Elan in Slovenijales.

»Po konceptu je ta dvorana med edinimi pri nas in morda tudi v Evropi, ki jo je mogoče enakovredno uporabljati, seveda v prvi vrsti za športne prireditve, kot tudi za raznovrstne kulturne prireditve,« nadaljuje Branimir Majder. »Dvorana lahko ob vsaki prireditvi sprejme 3000 gledalcev, kolikor ima tudi sedežev. Če pa imamo na programu tekme v boks, je v dvorani prostora najmanj za 5000 gledalcev. Morda še to: v tej dvorani se lahko odvijajo tekme od malega rokomet naprej...«

»Oprostite, tovariš Majder, kdo pa zdaj vse uporablja dvorano?«

»Uporabnikov je veliko. Najprej naj omenim pet karlovških šol, za katere, kot že rečeno, je bila dvorana tudi zgrajena. Po-

NOVO!

tus

• uničuje mesece in mesece
• brez vonja
• komarje, muhe, brenclje...
• v stanovanjih, lokalih, skladiščih, gospodarskih prostorih...

kjer **tus** stoji ali visi tam insektov več ni!

samo ENA škatlica zadostuje v prostorih do 40 m³

tus-nov način odstranjevanja mrčesa.

JESENICE

Organizacijski odbor za pripravo športnih prireditev ob proslavi 100-letnice Zelezarne ne pozna počitka. Na zadnjem sestanku so se domenili, da bo troboj slovenskih železarn v nogometu, atletiki, namiznem tenisu, odbojki, plavanju in streljanju v malokalibrsko puško v soboto in nedeljo 30. in 31. avgusta. Nastopile bodo moške in ženske ekipe. Kakor predvidevajo, bo svečana otvoritev troboja na novem nogometnem igrišču pod Mežakljo, ki bo do tedaj že toliko urejeno, da se bodo lahko odigrale predvidene tekme. Organizacijski odbor tare danes le en problem: za izvedbo celotnega troboja ima na voljo le 3 milijone starih dinarjev, kar je očitno premalo, saj bo nastopilo okoli 300 tekmovalcev. Morda bi bilo prav, da bi organizacijski odbor za proslavo 100-letnice o tem še razpravljajal.

SEVNICA

Pod pokroviteljstvom športne komisije pri občinskem sindikalnem svetu Maribor se je končal spomladanski del prvenstva v mariborski sindikalni rokometni ligi. Odločujoče srečanje v IV. kolu med ekipama TAM in B. Kidrič se je končalo z zmago ekipe TAM (11:6). Po pričakovanju je zaslužen osvojila prvo mesto pomlajena ekipa TAM, ki je neodločno igrala

z ekipo ELKO (6:6), v ostalih srečanjih pa je zmagala.

Nerazumljivo je, da se za to prvenstvo ni prijavilo več kot 5 ekip in še med temi ne najdemo ekip MTT in trgovcev, ki sta bili vsa leta med najboljšimi.

Lestvica: 1. TAM 7, 2. B. Kidrič 6, 3. ELKO 5, 4. Metalna 2, 5. O. S. Slivnica 0 točk.

D. Z.

MARIBOR

V počastitev 100-letnice slovenskega tabora je bilo tu več športnih tekmovalcev. Šahisti Kopitarne so izgubili s kranjsko Planiko s 4,5 : 3,5, strelci Kopitarne so premagali goste z 952 : 923 krogom, kegljači Kopitarne pa so morali priznati premoč gostov, ki so zmagali s 461 : 390 kegljem. Na rokometnem turnirju so sodelovale 4 ekipe. Zmagala je ekipa Sevnica. Rezultati: Sevnica : Krško 11:7, Radeče : Krmelj 11:9, Sevnica : Radeče 6:5, Krško : Krmelj 11:8. Na nogometnem turnirju so osvojili pokal nogometaši iz Brežic.

IDRIJA

V počastitev 50-letnice ZSJ prireja Občinski sindikalni svet Idrija jutri medobčinsko tekmovanje predstavnikov sindikalnih organizacij. Tekmovanje bo med prvoplasiranimi ekipami iz območij OBSS Ajdovščina, Cerknica, Logatec, Tolmin, Vrhnika in Idrija. Športniki se bodo pomerili v malem nogometu, odbojki, streljanju, balinanju in šahu.

Uslug, ki jih nudi Solska športna dvorana, ne zaračunava previsoko.

Za dva dni državnega prvenstva v gimnastiki, ki je bilo pred štirinajstimi dnevi v tej dvorani, je moral organizator odšteti le 400.000 starih dinarjev, sicer pa ura telovadbe, ali kakršnekoli vadbe, velja le 1500 starih dinarjev.

»Pri športnih prireditvah nam ne gre toliko za to, da bi od same prireditve »potegnili« ne vem kakšen dobiček. Gre nam za to, da na takšne prireditve pride veliko število gledalcev, tudi iz okoliških krajev in iz Zagreba, ki potem trošijo denar v Karlovcu. Na primer mimo tistih 400.000 S dinarjev, kolikor jih je odšteli organizator za najemnino za prvenstvo v gimnastiki, so telovadci, njihovi spremljevalci in gledalci, pustili v Karlovcu prav gotovo še nekaj milijonov starih dinarjev,« je za zaključek povedal Branimir Majder in dodal: »Ko je tu boksal profesionalce Prebeg, kilometer paokoli dvorane nisi mogel parkirati osebnega avtomobila. Toliko je bilo samo Zagrebčanov. Vidite, tudi v tem smo videli svojo računico, ko smo se odločili, da zgradimo športni objekt, na katerega smo zdaj vsi ponosni.«

MILAN ŽIVKOVIČ

KRATKO IN JEDRNATO

PTUJ

Zaključek športnih iger

V Ptuj so slovesno zaključili delavske športne igre, ki jih je ob 50-letnici indikator Jugoslavije in 900-letnici mesta Ptuja v obdobju oktober 1963 — junij 1969 organiziral občinski sindikalni svet Ptuj. Podelili so 13 pokalov, 36 diplom in 75 priznanj najboljšim športnim ekipam ter posameznikom.

V tekmovalstvu v šahu, kegljanju, namiznem tenisu, streljanju z zračno puško, streljanju na glinaste golobe, rokometu, košarki in odbojki, malem nogometu in v spretnostni — očejevalni vožnji avtomobilov — je sodelovalo 73 sindikalnih ekip z 2263 tekmovalci. Skupno je bilo odigranih 253 tekem. Tekmovalci pa so prebili na igriščih skupaj okrog sto tisoč ur.

Najboljše uspehe so dosegle športne ekipe osnovnih sindikalnih organizacij: montažno podjetje »Elektrokovinar« Ptuj, Prosvetni delavci Ptuj, Tovarna avtomobilov Ptuj, Tovarna glinice in aluminija Kidričevci in Tovarna volnenih izdelkov Majšperk. Pokal delavsko-sportnih iger za obdobje 1968/69 je prejela sindikalna organizacija montažnega podjetja »Elektrokovinar« Ptuj, pokal za najboljšo športno ekipo pa je prejela sindikalna organizacija Tovarne volnenih izdelkov Majšperk.

Delavske športne igre so bile dobro organizirane in so zbudile med delavci širši interes za aktivno športno življenje v njihovem prostem času. Potekale so v duhu tovarištva in medsebojnega razumevanja na tekmovalnih, kar bo spodbudno vplivalo na še množičnejši odziv na tekmovalna jeseni, ko se bodo pričele delavske športne igre za obdobje 1969/70.

f. b.

KRANJ

III. športne igre gumarjev

Konec minulega tedna so bile v Kranju III. športne igre gumarjev. Na igrah je sodelovalo več kot 500 delavcev iz sedmih jugoslovanskih gumarskih podjetij. Končni vrstni red sodelujočih podjetij je naslednji:

1. Sava 197,5 točke, 2. Borovo 164, 3. Rekord (Rakovica) 91, 4. Tigar (Pirov) 66,5, 5. Ris (Zagreb) 46, 6. Dimitrovgrad 38 in 7. Vulkan (Niš) 29 točk.

Največ uspeha so torej to pot poželi športniki iz Kranja, ki so premočno osvojili prvo mesto. Drugoplasirane tekmovalce iz Borovega so namreč premagali z razliko celih 33,5 točke.

Ste se že odločili in izpolnili obveznico za modernizacijo železnice, ki ste jo dobili po pošti? Če se še niste, odločite se še danes

ZA LIPICANCA 3500 DOLARJEV

Konjerejski zavod Lipica, ki se je dolga leta le s težavo prebijal iz leta v leto, se bo te dni združil z Gostinskim podjetjem Sežana. Na Krasu, posebno pa v Lipici, si od tega koraka marsikaj obetajo. — Dosedanji načrti so, najmanj kar lahko danes zapišemo, zelo spodbudni...

Sredi zelene oaze v značilnem kraškem okolju in v senci stoletnih lip in hrastov, ki jim ne pride do živega niti silna kraška burja, leži kobilarna Lipica, zibelka vseh lipicancev na svetu.

Kobilarno je ustanovil že leta 1580 avstrijski nadvojvoda Karel sin cesarja Ferdinanda, ko je postal regent primorske pokrajine in kupil posestvo Lipico kot last tržaškega škofa. Poleg domačih kraških konj, katerih dobre lastnosti so bile znane že iz starih časov, je kupil še večje število andaluzijskih žrebcev in kobil za križanje.

Nadvojvoda Karel je hotel vzgojiti elegantnega, plemenitega, vzdržljivega in bistrrega konja, ki bo kos tako španski visoki jahalni šoli kot vsakemu drugemu delu.

V teku dolgoletnega načrtnega dela mu je to uspelo. Vzgojil je posebno pasmo pretežno belih konj, ki je danes znana po vsem svetu kot »lipiranska«.

LIPICANEC — ODLIČNJAK NA VSEH PODROČJIH!

V Lipico prihajajo danes ljubitelji konj in živali sploh iz vsega sveta. Pa tudi tistemu, ki edinstveni beli konji niso preveč pri srcu, je Lipica sama več kot všeč.

Spokojen mir, gosto zelenje, hlad pod krošnjami starih dreves in pa zdrav kraški zrak delujejo na utrujenega človeka kot balzam.

»Lipicanec je vsestransko uporaben konj...« slišim vodiča, ki razlaga skupini obiskovalcev. »Odličen je za jahanje, eleganten v lahki vpregi, vzdržljiv pri težkem poljskem delu in neprekosljiv v dresuri. Je živahnega temperamenta, vendar krotek. Tako vsestransko uporaben se je na območju Jugoslavije že zelo razširil. Najdemo ga v kmečki reji na Hrvaškem, v Srbiji in deloma v Bosni in Makedoniji...«

Ko si ogledamo čredo mladih temnih konj, nas vodič popelje v stajo, kjer počivajo odrasli lipicanci, stari več kot tri leta.

»Naša kobilarna vzgaja sedaj, tako kot nekoč, belega lipicanca srednje velikosti, to je klasičnega...« nadaljuje vodič in pristavi: »Ta tradicija je sta-

ljubiteljem konj in konjskega športa je omogočila poleg obiska tudi športni užitek.

»Vstopnina, predvsem pa iztržek od jahanja, pomenita za Konjerejski zavod Lipica zelo pomemben vir dohodka...« zvem od računovodkinje Sonje Uršič. »Vstopnina nam vrže letno — to so podatki za minulo leto — blizu 80 novih tisočakov. Od tistih, ki jahajo, pa iztržimo

voljo tudi jahalno šolo. Ni vsak, ki nas obišče, doma v sedlu.«

»V turističnem prostoru Lipice piše, da nudite gostom tudi vožnjo s kočijo...«

»Drži. Tudi ta rekreacija pride pri nas v poštev. Ura vožnje s kočijo velja 20 dinarjev na osebo, za enourno vožnjo z glogom pa je potrebno odšteti 30 dinarjev...«

ZA REKLAMO 70 TISOČ NOVIH DINARJEVI

Kljub temu, da cene na oko nikakor niso majhne, niso pretirane. Povsem namreč ustrezajo tarifam, ki so v veljavi pri drugih srednjeevropskih kobilarnah. Razlika je morda le v tem, da je več kot 300 hektarjev velika površina, ki pride v Lipici v poštev za ježo, s svojimi jahalnimi stezami tako privlačna kot le malokje drugje.

Zato ima Lipica tudi tako številne goste. Med njimi mnoge, ki jo redno obiskujejo.

Imela pa bi jih še veliko več, če bi razpolagala s prepotrebni gostinskimi in nočitvenimi kapacitetami.

No, za investicije v kaj takega doslej Lipica ni imela denarja.

»Naše statistike kažejo, da obisk iz leta v leto raste,« mi

Lipico in naše konje, iztržili vstopnino. Prostor je zelo velik, potrebnih uslužbencev pa tudi nimamo kdove koliko...«

»Mislite, da bi bil lahko obisk kobilarne kjud vsemu se večji?« povprašam računovodkinjo Sonjo Uršič.

»Seveda bi lahko bil! In prav to si tudi želimo. Pogledajte, samo lani smo dali za reklamo 70 tisoč novih dinarjev. Po vrednosti predstavlja to za nas polovico letnih stroškov, ki jih imamo s prehrano več kot 100 konj. Skratka, trudimo se, kolikor moremo, da bi interes za Lipico še narasel. Toda zaradi znanih problemov, predvsem materialnega značaja, imamo tako rekoč zvezane roke. Nujno bi potrebovali še dodatne hotelske kapacitete...«

KONČNO: ZDRUŽITEV Z GOSTINSKIM PODJETJEM SEŽANA!

Zal so trditve tovarišice Sonje Uršič zelo zelo točne. Kljub dejstvu, da so konji tega našega kraškega konjerejskega zavoda znani in cenjeni po vsem svetu in da mora tisti, ki želi imeti pravega lipicanca, odšteti zanj težke denarce — mimogrede povedano: lani je prodala kobilarna nekemu bogatašu iz Wuppertala lipicanca za 3500 dolarjev! — se danes Lipica težko prebija iz leta v leto.

»S pomočjo letne dotacije republiškega sekretariata za gospodarstvo v višini 200 tisoč dinarjev sicer shajamo, toda še pomisliti ne moremo na to, da bi napravili kaj novega, da bi zadostili potrebam razvoja oziroma naših gostov...« trdi Sonja Uršič.

»Odtod pravzaprav tudi zamisel o združitvi kobilarne z gostinskim podjetjem Sežana, ki ima že danes v Lipici lepo restavracijo in hotel, seveda — kot smo dejali, malce premajhen. Ker je omenjena združitve tako rekoč tik pred zdajci in ker si od nje danes na Krasu marsikdo veliko obeta, poprosi-

mo v Sežani za besedo med drugim tudi generala Rudija Kodriča, predsednika Kraške turistične zveze in podpredsednika občinske skupščine Sežana.

»Po dolgoletnih mukah in kolebanjih smo se končno zedinili, da je za našo Lipico edina perspektiva v združitvi z močnim podjetjem. S tem bo dobila Lipica tudi možnost kreditiranja, to je možnost perspektivnih vlaganj v nadaljnji razvoj kobilarne...« je uvodoma razložil Rudi Kodrič in nadaljeval:

»Pripojitev Konjerejskega zavoda Lipica in Skočjanskih jam h gostinskemu podjetju Sežana je danes tako rekoč v zadnji fazi. Zbor delovne skupnosti v kobilarni je že rekel svoj potreben »da«, in prav tako že ima sklep občinska skupščina Sežana, da Skočjanske jame priključijo k gostinskemu podjetju Sežana. Glede jam nam manjka le še potrebni samoupravni akt Zavoda Postojnska jama, da odstopi Skočjanske jame občinski skupščini Sežana. Pričakujemo skratka, da ne bo prišlo do nepredvidenih komplikacij in da bomo kmalu imeli na Krasu novo močno pod-

jetje, ki bo kos problemom v Lipici. Referendum o pripojitvi bo v gostinskem podjetju Sežana na konec tega meseca...«

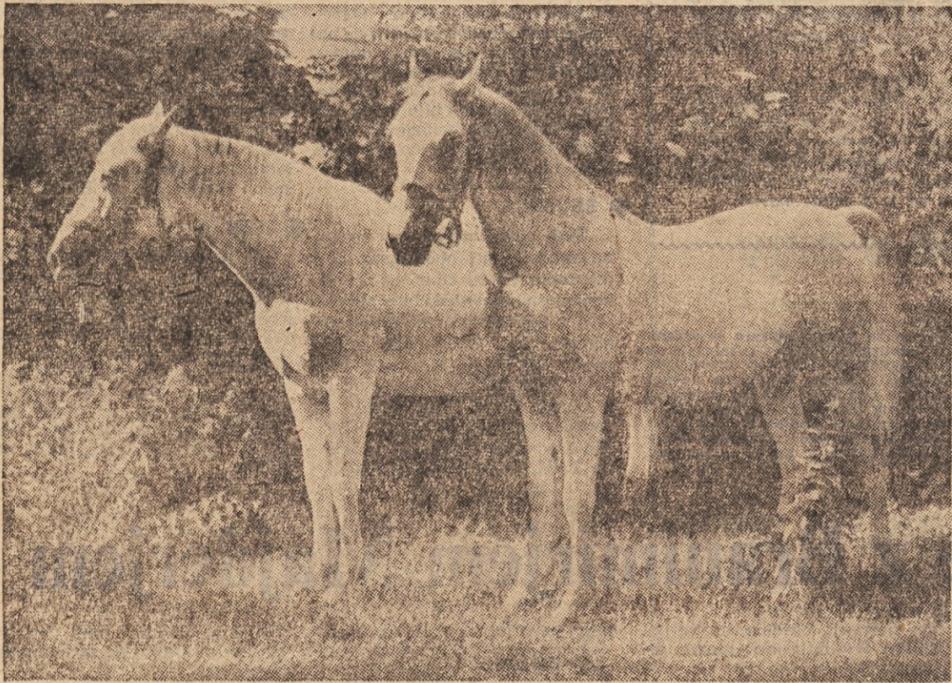
KAŽE, DA TRUD NE BO ZAMAN...

Kot že rečeno si na Krasu danes marsikaj obetajo od novega podjetja. Tako med drugim računajo, da bodo skupne razvojne in strokovne službe novega podjetja dostojno opravile svoj obstoj in postavile tako Lipico kot Skočjanske jame na trdne temelje.

»Osnovno dokumentacijo za nadaljnji razvoj Lipice in Skočjanskih jam ter s tem v zvezi potrebnih kreditov, že imamo,« doda Rudi Kodrič. »Seveda se bomo morali spoprijeti še z marsikaterim problemom, predvsem kadrovskim, toda prepričani smo, da bo slo-

»Načrti so vsekakor spodbudni. Posebno glede na to, da sta Lipica kot Skočjanske jame prelepa bisera našega Krasa in slovenske zemlje sploh, toliko let le skromno životarla, čeprav bi zaslužila vse kaj drugega.

A. ULAGA

ra že skoraj 400 let in v tem je njena vrednost...«

REKREACIJA, ZA SPREMEMBO NA LIPICANCU

Lipica je odprla vrata svoje zgodovinske ustanove domačim in tujim obiskovalcem že pred mnogimi leti. Prijateljem in

precej več. Takole blizu 200 tisoč dinarjev letno.

»In koliko mora človek odšteti za ježo na lipicancu?«

»Ura jahanja velja pri nas 25 dinarjev, to je 2 dolarja. Za otroke do 14. leta starosti je tarifa nekoliko nižja. Ura jahanja jih velja 15 dinarjev. Seveda imajo gostje pri nas na

pove Sonja Uršič. »Leta 1966 je na primer plačalo vstopnino pri nas 22 tisoč ljudi, leto dni pozneje 25 tisoč, lani pa že 27 tisoč obiskovalcev. To vsekakor ni malo. Posebno, če pomislimo, da številni obiskovalci ne plačajo niti dinarja. Razumljivo, skoraj nemogoče je, da bi lahko od vsakega, ki želi videti

METANOLSKA KRIZA

Melamin, kočevska tovarna umetnih oblog melapan, samo še 75 % izkoriščala proizvodno opremo, istočasno pa četrtni naročnikov ne more ustreči

Ne po svoji volji! Metanola in formalina v Makedoniji nimajo dovolj. Nafta iz Lendave in kemična tovarna v Gorazdih, ki proizvajata metanol, sta si izborila takšno carinsko zaščito, da brez njunega soglasja industrija ne sme uvažati teh kemikalij. V obeh tovarnah pa se že več mesecev ponavljajo proizvodni zastoji...

Potrošniki metanola in formalina, med njimi Melamin, so že od letošnjega januarja opozarjali, da teh surovin ni in jih še nekaj časa ne bo. Niti z vzhoda niti z zahoda. Sekretariat za zunanjo trgovino SFRJ je dva meseca in pol odlašal, preden je Melaminu in drugim prosilcem odobril devize za uvoz kemikalij.

V tem času pa je nastala metanolska kriza tudi v inozemstvu. Od 15 firm, ki jih je Melamin zaprosil za metanol, je dobil en sam odgovor, da naročilo sprejmejo proti plačilu vnaprej in brez obveznosti glede cene (po dnevnem tečaju). Toda dnevna cena je od te ponudbe do urgence porasla za 20 odstotkov, v vsem času pomanjkanja metanola pa ob 36 dolarjev na 90 dolarjev.

Kako to vpliva na proizvodne stroške Melamina (in drugih potrošnikov metanola), se ve. Proizvodni stroški so porasli, cene v pogodbah z odjemalci melapana pa so ostale.

Toda metanolska kriza bo prizadela še drugo industrijo in njene odjemalce. Deficitni in podraženi kemikaliji se namreč uporabljata za lepila v lesni industriji, v ladjedelništvu, industriji železniških vozil, za barve in lake itd. Ker je lesna industrija pri nas na vrhu izvoznikov, ta kriza ogroža devizno bilanco, posebno če upoštevamo, da izvažajo tudi drugi potrošniki teh kemikalij ali reprovamateriala, ki jih vsebuje.

Delovni kolektiv Melamina se boji, da bo izgubil tržišče v Avstriji, Nemčiji in na Vzhodu zaradi kasnitve dobavnih rokov. Ker se je problem tako razrastle, da prizadeva več gospodarskih panog in ogroža izvoz in devizni priliv, pričakuje pomoč pristojnih gospodarstvenih organov v obliki sporazuma s kako vzhodno ali zahodno

državo za intervencijski uvoz metanola in formalina.

M. K.

Ali veste

...da pride v Jugoslavijo sedaj en osebni avto na 46 prebivalcev, to je malo glede na svetovno povprečje, ko pride en avto na 20 ljudi, še manj pa s staljša razvitih zahodnih držav. V Sloveniji je bil razvoj poroben; pred vojno je imela Slovenija 2.306 avtomobilov, pred desetimi leti 7.440 in v letu 1968 94.774. V vsej državi pa se sedaj motorizacija bolj hitro širi kot v Sloveniji; pred desetimi leti je imela Slovenija 28,7 odst. vseh avtomobilov v državi, leta 1961 celo 31,6 odstotka, nato pa se je ta delež manjšal, tako da je prišlo v letu 1968 na Slovenijo 21,5 % osebnih avtomobilov v vsej državi;

...da imamo v Sloveniji 478 tisoč stanovanj, tako da pride v letu 1968 na 100 stanovanj 108 gospodinjev in da je bilo grajenih 9.671 stanovanj, kar predstavlja 7,2 % od števila stanovanj, zgrajenih lani v vsej državi;

VELEBLAGOVNICA

nama

• priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin, za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo;

• potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje;

• za tuje kupce je v hiši menjalnica.

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, škofja Loka, Kidričeva ulica 1a